

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

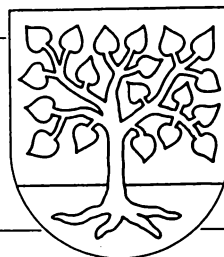
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTEN

FORUM FOR SLÆGTSHISTORIE

Nr. 14, juli 1996

Indhold

s. 2

Foreningsprogrammer

F.02 Slægts- og lokalhistorisk Forening for Grindsted og Omegn	s. 14-15
F.04 Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn	s. 15-17
F.07 Slægtshistorisk Forening Odense	s. 17
F.08 Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers	s. 17-18
F.10 Trekantområdets Slægtshistoriske Forening	s. 18-19
F.11 Slægtshistorisk Forening Vestsjælland	s. 19
F.12 Slægtshistorisk Forening for Viborg og Omegn	s. 19-21
F.13 Slægtshistorisk Forening Århus	s. 21-22
F.15 Slægtshistorisk Forening for Aalborg-egnen	s. 22-23
F.16 Egn- og Slægtshistorisk Forening Holstebro	s. 24
F.19 Slægtshistorisk Forening for Bølling-Nr. Horne herreder	s. 24-25
F.20 Haderslev Slægtsforsknings Forening	s. 25-26
F.22 Slægtshistorisk Forening Korsør	s. 26
F.24 Roskildeegnens Selskab for Genealogi og Personhistorie	s. 27
F.25 Slægtshistorisk Forening for Sydsjælland	s. 27-28
F.27 Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland	s. 28-29
F.29 Silkeborg Slægtshistoriske Forening	s. 29-30
F.30 Amager Slægtshistoriske Forening	s. 30
F.31 Ry Slægtshistoriske Forening	s. 31
F.33 Slægtshistorisk forening Brønderslev	s. 31-32
F.34 Hvidovre Slægtsforskere	s. 32
Øvrige programmer: Herning, Kolding og København	s. 32-33

SLÆGTEN (ISSN 0905-7064) udgives af Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger, p.t. 1. januar og 1. juli. Red.: Anton Blaabjerg, Birgit Øskov og Ole Bech Knudsen. - Stof fra bladet må benyttes med kildeangivelse, hele artikler eller større dele deraf dog kun efter tilladelse.

Indhold

- Nyt fra SSFs bestyrelse	s. 3
- Nyt fra redaktionen	s. 3-5
- SSFs årsmøde 1996	s. 5-10
- SSFs nye vedtægter	s. 11-12
- SSFs bestyrelse og medlemsforeninger	s. 12-14
- Programmer, se forsiden	s. 14-33
- Slægtsforskerdag i Kbh.	s. 33-34
- Medlemsblade	s. 34
- SSFs nye formand	s. 34
- Nyt fra Odense	s. 34-35
- Kirkebøger på computer	s. 35-36
- Udvandrere på Internet	s. 36-40
- Kartoffeltyskerne	s. 40
- Trøjbjerg-slægten og Abildtrup-slægten	s. 41-46
- Lån af mikrokort	s. 46
- Nyheder fra SLÆGTEN	s. 47
- Litteratur-marked	s. 47-50
- HVEM FORSKER HVAD	s. 50
- Småstykker	s. 50-51
- Nyt fra Statens Arkiver	s. 51-52

For uopfordret indsendt stof påtager **SLÆGTENS** redaktion sig intet ansvar.

Redaktion, ekspedition og betaling

- Anton Blaabjerg, ansv. red., Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.
- Birgit Øskov, eksp., Rolighedstvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76, modtager senest 15.5. og 15.11. programmer, artikler samt besked om antal og abonnementsmåde for det kommende nummer. - Ønskes bladet tilsendt samlet, oplyses antal, og ønskes det tilsendt hvert enkelt medlem, indsendes kuverter (selvklæbende, A5 med endelukning, B-mærkede, frankerede med 4,75 kr., adresserede og afsenderstemplede).
- Ole Bech Knudsen, kass., Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C ☎ 86 11 55 47, modtager ligeledes senest 15.5. og 15.11. for-

eningernes betaling (se nedenfor) på **SLÆGTENS giro 0 94 55 87**. - Privatabonnement opkræves een gang årligt (giro vedlagt januar-nummeret), betales senest 1.2.; efterfølgende opkrævning pålægges 10 kr.

Priser

- Abonnement til alle medlemmer i **SSFs** foreninger blot 5 kr. pr. nr. + forsendelse 35 kr.
- Privat årsabonnement (2 numre, incl. forsendelse) 50 kr. - Abonnenter bosat i udlandet (også Norden), der benytter giro til betaling, dog 65 kr. + forsendelse. - Løssalg af nyeste nr. 25 kr. + forsendelse. - Ældre numre (nr. 11-13) 10 kr. pr. stk. + forsendelse.

Aktiviteter

1. september

HVEM FORSKER HVAD udkommer.

21. september

Slægtsforskerdag i København, se s. 36.

11.-13. oktober

SSFs weekendkursus på Snoghøj Folkehøjskole.

15. november

Sidste frist for indsendelser til **SLÆGTEN**, nr. 15.

1. januar 1997

SLÆGTEN nr. 15 udkommer.

1. februar

Sidste frist for indsendelse af indlæg til **HVEM FORSKER HVAD**.

Nyt fra SSFs bestyrelse

ved SSFs nye formand, Ulla Nørskov, Silkeborg

På årsmødet i Odense - se herom længere fremme i bladet - fik vi ny bestyrelse. Bortset fra to medlemmer, blev hele bestyrelsen skiftet ud.

Jeg blev formand. Jeg har været formand i Silkeborg siden 1993, hvor jeg var med til at starte foreningen.

Næstformand blev Hans H. Worsøe, der jo som bekendt er landsarkivar i Aabenraa og desuden sidder i bestyrelsen for Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie.

Den nye kasserer, Stefan Andersen, er i bestyrelsen for Roskildeegnens Selskab for Genealogi og Personalhistorie, hvor han har været kasserer siden 1992.

Sekretæren, Erik Bjerre Fisker, har siden 1994 været bestyrelsesmedlem i Slægtshistorisk Forening, Århus.

Jytte Skaaning har siden 1991 været formand i Slægtshistorisk Forening Odense og tidligere siddet i SSFs bestyrelse.

Svend Vinther-Knudsen er i 1996 blevet ordinært medlem af bestyrelsen i Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn, men har forud været suppleant i 2 år. Han har desuden ledet 2 studiekredse i gotisk.

Orla Iver Madsen har siden 1994 været formand i Haderslev Slægtsforsknings Forening.

Samtidig vil jeg meget gerne benytte lejligheden til at sige de afgåede bestyrelsesmedlemmer - Birgit Flemming Larsen, Jette Carlsen, Mikael Horn, Per Maack Andersen og Anton Blaabjerg - tak for det store arbejde, de har udført for SSF. Det har været meget forskellige områder, de hver især har varetaget som deres specialopgaver, men alt er blevet udført med dygtighed og entusiasme. Tak for det gode samarbejde, tak for den store indsats!

Nyt fra redaktionen

SLÆGTEN nr. 14 udkommer efter samme retningslinjer som hidtil. I løbet af de 7 år-gange, hvori bladet nu er udkommet, er der sket en udvikling - ikke mindst m.h.t. de enkelte numres sidetal og oplagets størrelse. De første numre var på 28 og 36 sider - mod nu 52 sider; det første blad blev trykt i et oplag på 600 - mod nu 2.300.

Men meget er også uændret siden starten, f.eks. bladets målsætning, som SSFs daværende formand, Ingvar Musaeus, beskrev således i sin velkomst 1990 i nr. 1:

"SSF har lige siden oprettelsen i 1981 haft det som et mål at etablere en informationsvirksomhed rettet ud mod de tilsluttede foreninger og disse foreningers enkeltmedlemmer. Allerede den arbejdsgruppe, der i sin tid blev nedsat for at forberede oprettelsen og pege på fremtidige, mulige arbejdsopgaver, nævnte denne kontaktopgave som sær-

lig vigtig." - Og længere fremme oplyses det: *"På Sammenslutningens årsmøder har disse forhold været drøftet, og der blev gentagne gange udtalt ønsket om, at der skabtes mulighed for at udsende en form for eget blad"*

I de forløbne år har redaktør/redaktion søgt (med de såre beskedne midler der har været til rådighed) at leve op til Musaeus' afsluttende ønske for SLÆGTEN: *"at være et læseværdigt bindeled mellem slægtsforskere."*

Som SSFs talerør/bindeled, dels til medlemsforeningerne og dels til disses enkeltmedlemmer, har bladets indhold bestået af:

- meddelelser fra SSF, bl.a. referater fra årsmøder og weekendkurser
- programmer fra foreninger, som har valgt at benytte SLÆGTEN som medlemsblad

- mindre artikler, dels af slægtshistorisk/ genealogisk art og dels af mere generel/ metodisk art
- nyheder fra Statens Arkiver
- diverse tilbud og omtaler af litteratur fra den slægts- og lokalhistoriske verden samt SSF's egne kursustilbud

Da bladets indtægter efterhånden er kommet til udelukkende at stamme fra funktionen som foreningsblad for nu 21 af SSF's 32 regionale foreninger (med knap 2.000 enkeltmedlemmer) optager programmerne naturligt nok en del spalteplads. - Programmerne har i de enkelte blade aldrig optaget mere end 30-40% af spaltepladsen, så der har altid været 60-70% af bladets sider til rådighed for andet stof.

Det bragte artikel-stof har været afhængig af de henvendelser, redaktionen har modtaget. - **SLÆGTEN** med undertitlen "Forum for slægtshistorie" er det helt rigtige "øvelsesforum" for artikelskrivere. Kom frem med interessante opdagelser/iagttagelser af slægtshistorisk art; en lille artikel i **SLÆGTEN** kan måske få andre til at fremkomme med yderligere oplysninger, så et større arbejde kan skrives til offentliggørelse i **PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT**. - I dette tidsskrift hører de længere redegørelser naturligvis hjemme, **SLÆGTEN** kan kun anbefales til mindre meddelelser; jævnlige, uformelle redaktørmøder afgrænser på udmærket vis bl. a. arbejdsområderne for f. eks. **SLÆGTEN**, **PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT** og **HVEM FORSKER HVAD!**

Undertitlen "Forum for Slægtshistorie" bør også tilskynde læserne til at indsende deres meninger om stort og småt, når emnet blot har med slægtsforskning at gøre! - Bladets spalter er åbne for debatindlæg! - Hvordan vil du udforme biografier af de enkelte personer i slægtshistorien? - Hvordan skriver du "slægtsbogen"? - Hvordan benytter du biblioteker og arkiver? - Har du forslag til bedre hjælpemidler på arkiverne?

Har du forslag til forbedringer af **SLÆGTEN**? - Så er du velkommen til at benytte spørgeskemaet bag på tilmeldingsblanketten til Snoghøj-kurset midt i bladet. - Eller blot skrive til redaktionen.

SSF's talerør til medlemsforeningerne og disses medlemmer er altså **SLÆGTEN**, hvis redaktion efter bedste evne forsøger at leve op til rollen som ansigtet udadtil. Og det er lykkedes at holde bladets pris så lav, at alle medlemsforeninger har råd til at lade **SLÆGTEN** være deres medlemsblad.

Til gavn og glæde for mange slægtsforskere har **SLÆGTEN** - uden for abonnement - udgivet en halv snes såkaldte temahæfter og lidt større publikationer. **SSF's** regionale medlemsforeninger har hidtil ikke kunnet magte en sådan udgivervirksomhed, som således kun kan have styrket den positive opfattelse af **SSF** hos medlemsforeningernes medlemmer. - Fællesskabet under **SSF** er således blevet udmøntet til fælles glæde.

Til slut et gruk af Piet Hein (1905-1996), hvori der siges noget om glæden ved fællesskabet omkring det at rydde jord/slægtsforskere:

At rydde jord:

*Jeg graver i den stride jord,
hvorpå jeg som landflygtig bor.
Jeg lirker ved de tunge sten
og får dem lempet een for een.*

*Min hånd er hjemmevant og tryk,
som står der bag min krumme ryg,
en tusindårig bondeånd
og fører spaden i min hånd.*

*Der mindes mig så myndigt om
det bondefolk, hvoraf jeg kom,
som delte jordens levekår
igennem klodens dyb af år.*

*Et folkefærd! En folkefærd!
En færd, som færdes nu og her.
Der sendes mig et kraftens ord
i striden med den stride jord:*

*At rydde jord for stene
- det gør man ikke ene.*

Måtte de nye vedtægter fra årsmødet 1996
udvide og styrke dette fællesskab!

AB/BØ/OBK

SAMMENSLUTNINGEN AF SLÆGTSHISTORISKE FORENINGER - SSF - Årsmødet 1996

Mødet blev afholdt 27. april på Grand Hotel i Odense med 35 deltagere fra 16 foreninger; som gæst deltog Jacob Bang Jensen som repræsentant for SAMMENSLUTNINGEN AF LOKALARKIVER, SLA.

1.-2.

Til dirigent blev Robert Oest-Larsen, København, og som referenter Anton Blaabjerg, SSF's sekretær, Viborg, og Ole Bech Knudsen, Århus, valgt. Dirigenten konstaterede, at mødet var indkaldt i henhold til vedtægterne. 3 af de tilstedeværende foreninger havde ikke rettidigt indbetalt kontingent til SSF og kunne derfor ikke deltage i afstemninger på mødet.

3.

Bestyrelsens beretning blev aflagt ved formanden, Birgit Flemming Larsen:

Medlemmer

I det forløbne år har SSF kunnet hyde velkommen til endnu en forening, idet "Lokal- og slægtshistorisk forening for Brande og Omegn" har ønsket at blive medlem af vores sammenslutning. SSF har således i dag 36 medlemsforeninger med ialt 4320 medlemmer.

Aktiviteter

Kulegravningsbanden

For SSF's fremtidige virke er den vigtigste ting, der i det forløbne år er sket, det arbejde, der er foregået i den kulegravningsbande, der blev nedsat ved årsmødet i 1995. Kulegravningsbanden fik det kommissorium, at der skulle udarbejdes et forslag til nye forbedrede vedtægter, som skulle forelægges

på årsmødet 1996.

Egentlig er SSF en meget uensartet størrelse med små og store, gamle og nye, lokale og landsdækkende foreninger. Der er mange hensyn at tage, når alles interesser skal tilgodeses. Da kulegravningsbanden var sammensat af repræsentanter fra både små og store foreninger, opstod der på møderne mange frugtbare diskussioner, som mandede ud i større forståelse for alle parter problemer. Møderne foregik i en meget positiv og venlig atmosfære, og jeg vil gerne her takke de implicerede for veludført arbejde. Ikke mindst Robert Oest-Larsen, som trak det store læs med at skrive referater og redegørelser.

Weekendkursus

I oktober mødtes omkring 100 slægtsforskere på Snoghøj Folkehøjskole til SSF's årlige weekendkursus, tilrettelagt af kursusudvalget - Jette Carlsen og Hans Worsøe, bistået af Mikael Horn. Årets tema var "Slægtsforskeren i arbejde".

Den kommende sæsons kursus er under fuld forberedelse med arbejdstitlen "Skab liv om anerne" og bliver varetaget af Hans Worsøe. Dette kursus vil løbe af stabelen i weekenden 11.-13. oktober 1996, ligeledes på Snoghøj Folkehøjskole. Program for kursus vil blive udsendt ud de sædvanlige kanaler.

Nordisk Konference

Som tidligere meddelt stod SSF som en af arrangørerne af Nordisk Konference for Slægtsforskning og edb for Slægtsforskere, som skulle afholdes i Danmark i 1996. Sammen med samarbejdspartnerne, SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHI-

STORIE og **DIS-DANMARK**, fik vi sammensat et godt program. Forhåndsinteressen var stor, men alligevel viste det sig, at konferencen ikke kunne gennemføres, da der efter tilmeldingsfristens udløb kun havde meldt sig 54 deltagere. Konsekvensen blev, at konferencen måtte aflyses, da det lave deltagerantal ville betyde et betragteligt underskud.

Slægtsforskertræf

Der har været tradition for, at der på skift mellem medlemsforeningerne arrangeres slægtsforskertræf hvert andet år. Her i marts 1996 stod Koldinghus Forening for Slægtsforskere som vært for træffet, der foregik i de bedst tænkelige omgivelser. Der var et flot fremmøde, og jeg har hørt megen rosende omtale. På sidste årsmøde var der endnu ingen, der havde meldt sig som arrangerende forening for Slægtsforskertræf i 1998. I begyndelsen af det nye år kom der melding fra Slægtsforskerne i Silkeborg, at man her gerne ville binde an med opgaven. Vi vil glæde os til at høre mere om det under punktet Eventuelt.

Medlemsforeningerne

Der har været fødselsdage og jubilæer i det forløbne år. Slægtshistorisk Forening Odense og Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers kunne begge fejre 25 års jubilæum. Begge foreninger markerede dagen med et stort jubilæumsarrangement med foredrag og festivitas, og i anledning af jubilæet udgav Odense et jubilæumsskrift samt publikationen "Rod i Odense".

Slægtshistorisk Forening for Viborg og Omegn og Slægtshistorisk Forening for Aalborg-egnen kunne begge fejre 20 årsdagen for stiftelsen. Disse to foreninger markerede bl.a. dagen med fødselsdagsskrifter samt ved i samarbejde med **SLÆGTEN** at udgive "Litteraturfortegnelse 1980-85 - Litteratur for slægtshistorisk interesserede", udarbejdet af Ingvar Musaeus. Et virkelig fint initiativ.

Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn har skabt en god tradition for afhol-

delse af temarettede slægtsforskerdage hvert år i september måned, hvor omkring 100 slægtsforskere mødes til en række foredrag med et fælles tema.

Slægtshistorisk Forening Århus var i marts måned vært for en temadag "Slægtshistorie i Sønderjylland" som en markering af 75-året for Genforeningen.

Publikationer

Hvem Forsker Hvad

Som medudgiver af **Hvem Forsker Hvad** kan **SSF** glæde sig over endnu en flot udgave af publikationen. Jeg vil gerne fra **SSFs** side rette en stor tak til Elsebeth Paikin for det store arbejde, hun sammen med sine redaktionelle medarbejdere har udført. Desværre har det vist sig, at der endnu ikke er ro omkring prispolitikken. Jeg vil derfor henstille til den kommende bestyrelse for **SSF**, at der tages initiativ til nedsættelse af en arbejdsgruppe med repræsentanter fra alle tre udgiverforeninger til drøftelse af indgåede aftaler, så der igen kan blive ro omkring **Hvem Forsker Hvad**. Endvidere må jeg desværre meddele, at der endnu ikke foreligger et revideret regnskab. Dette skulle ifølge **HFHs** vedtægter have været bestyrelsen i hænde til godkendelse senest 15. marts. Fra **SSFs** side er der skriftligt rykket for regnskabet, og den 26. april blev der modtaget en økonomirapport. Det er en uholdbar situation, som er dybt beklagelig.

SLÆGTEN

Også **SLÆGTEN** er udkommet som vanligt med sine to årlige numre. Hertil kommer, at **SLÆGTENS** redaktion bl.a. har udgivet bogen "Skanderborg Rytterdistrikt. Uddrag af samtlige bevarede 3.002 skifter. 1680-1765", udarbejdet af Erik Brejl. Til lykke til **SLÆGTEN** med denne udgivelse. Og en stor tak til redaktion og ekspedition for årets arbejde. **SLÆGTEN** har fået ny regnskabsfører, idet Ole Bech Knudsen fra Århus har afløst Peter Kudsk, Viborg. Fra **SSF** skal lyde en stor tak for den indsats, Peter Kudsk har ydet indenfor **SLÆGTENS** rammer.

I bestyrelsen har vi talt om det nyttige i at lave en brugerundersøgelse omkring **SLÆGTEN**, og redaktøren er blevet opfordret til at lave et spørgeskema, som kan give redaktionen et fingerpeg om, hvilke forventninger læserne har til **SLÆGTEN**, og om disse opfyldes.

Samarbejde udadtil

Dansk Historisk Fællesråd

SSF er som landsorganisation medlem af **DHF**, og medlemsforeninger kan således tage del i **DHF**'s arrangementer. I november var **DHF** repræsenteret på årets bogmesse i Forum i København med en stand, der kaldtes "Historie til Salg", hvor også publikationer fra slægtshistoriske foreninger blev præsenteret. Her var lejlighed til at gøre reklame for slægtsforskningen for et større publikum, og standen var vel besøgt. **DHF** har besluttet også at deltage i fremtidige bogmesser, hvilket betyder, at **SSF**'s medlemsforeninger vil have mulighed for at kunne reklamere for eventuelle udgivelser her. Som medlem af **DHF** har **SSF** mulighed for at gøre sin indflydelse gældende, når det gælder bogudgivelser i **DHF**'s regi. Som en nyhed kan nævnes, at en disketteudgave af Bauers Kalender er på trapperne. Desuden har **DHF** nedsat et CD-ROM udvalg med henblik på elektroniske udgivelser af sjældne trykte opslagsværker som for eksempel Wibergs præstehistorie, ældre udgaver af Dansk Biografisk Leksikon, diverse stater etc. Det er initiativer, som vi fra **SSF**'s side må se på med stor interesse.

Nordisk Samarbejde

Det næste nordiske samarbejds møde vil foregå her i Danmark i slutningen af maj måned. Et af emnerne for mødet vil være den aflyste nordiske konference. Desuden skal det drøftes, under hvilke former fremtidens nordiske samarbejde skal fortsætte. Det kunne måske være økonomisk gennemførligt at arrangere mindre seminarer. Her kunne man måske tage nogle af de generelle emner fra den aflyste konference op - jeg tæn-

ker her især på emnerne "etik i slægtsforskning" og "undervisning i slægtsforskning", ligesom man også kunne tænke sig redaktørmøder på nordisk plan.

Afslutning

Vinteren i år har været kold og lang med megen sne. Når man går i sneen, sætter man synlige spor. Snespor kan stå rene og klare, ja næsten smukke, men de kan også være smudsige og udviskede. Det er mit håb, at **SSF** i fremtiden vil sætte spor, som kan hjælpe med til at skabe respekt omkring det store arbejde, de enkelte slægtsforskere udfører med at kortlægge deres slægts historie. **SSF** skal arbejde for at gøre vilkårene for slægtsforskeren så optimale som muligt. Her tænker jeg ikke blot på læsesalsforholdene på arkiverne, men også for eksempel på den undervisning i slægtsforskning og gotisk skrift, der tilbydes på aftenkurser og lignende. Der er ingen tvivl om, at der er mange fremragende undervisere, men der er desværre også eksempler på det modsatte. Det kunne være en opgave for **SSF** at gøre en indsats på det område.

Der er sket mange gode forbedringer rundt om på arkiverne, hvor det er blevet nemmere at være slægtsforsker. Ikke mindst, når det nu bliver muligt at benytte kirkebøger fra hele landet på alle landsarkiverne. Brugermoderne på Rigsarkivet er ligeledes et initiativ, som **SSF** ser på med stor glæde.

Hvordan sikrer man vore foreningers beståen? En måde at gøre det på er at få fat i ungdommen for at sikre en medlemstilgang. Det kan gøres på flere måder, men jeg tror, det er vigtigt at vække interessen for slægts- og lokalhistorien tidligt i skoleforløbet. Her kan **SSF** gøre en indsats ved at skabe kontakt til skolernes historielærere med oplysende brochuremateriale, således at slægts- og lokalhistorie kan blive et tilbud i historie-undervisningen.

I sidste års beretning stillede jeg i udsigt, at der på fremtidige årsmoder skulle være et punkt, der hed foreningsmoder, hvor repræsentanter fra foreningerne kunne komme til

orde i en uformel sammenkomst til gensidig inspiration og orientering. Da vi i år har vedtægtsændringer på dagsordenen, vil tiden være for knap til et sådant arrangement, men jeg vil opfordre den kommende bestyrelse om at arbejde videre med idéen.

Her til slut vil jeg gerne takke bestyrelsen for samarbejdet i det forløbne år. Da det er sidste gang, at jeg står her som formand ved et årsmøde, vil jeg tillade mig at blive en smule personlig. Jeg har været meget glad for bestyrelsesarbejdet i SSF; det har i årenes løb beredt mig mange glæder. Men alting har en ende. Jeg har derfor valgt at takke af i år, men vil ikke lægge skjul på, at jeg har været meget glad for at have været med i kulegravningsarbejdet, og jeg håber inderligt, at årsmødet kan bakke op om det forslag, der ligger fra kulegravningsbandens og bestyrelsens side.

Beretningen blev herefter sat til debat. Lone Wredstrøm, København, fremhævede den flotte stand, SSF havde deltaget i på Bogmessen i København, men mente, at det kostede for meget at være med, hvortil formanden forklarede, at SSF deltog via **DANSK HISTORISK FÆLLESRÅD, DHF**, som betalte standen. Det kostede 125 kr. pr. bog, man ville have med. - Bestyrelsens beretning blev taget til efterretning.

4. SSF's kasserer Mikael Horn aflagde årets regnskab, som viste et overskud på godt 3.800 kr, der især fremkom ved et overskud på godt 5.000 kr. for Snoghøj-kurset. Ole Bech Knudsen, Århus, påpegede, at overskuddet for en stor del skyldtes, at SSF ikke længere betalte for at få sendt programmet for Snoghøj kurset ud sammen med **SLÆGTEN**, hvilket blev bestridt af Lone Wredstrøm, København, og Finn Andersen, Samfundet. Dirck Jensen, Østsjælland, ønskede, at SSF fremover præsenterede et budget. Regnskabet blev herefter godkendt.

5. Bestyrelsen foreslog uændret kontingent.

Fra Århus-foreningen blev det pga. overskuddet foreslået at nedsætte kontingentet til 6 kr. pr. medlem, men en vejledende afstemning gav tilslutning til uændret kontingent 7 kr. pr. medlem.

6.

Under indkomne forslag var der kun et punkt, nemlig udkastet til nye vedtægter for **SSF**, udarbejdet af den såkaldte kulegravningsbande, som var blevet nedsat på sidste årsmøde til samme formål. Dirigenten valgte at lægge op til separat diskussion af de mest omfattende ændringspunkter, og derefter runde af med en behandling af forslaget i sin helhed.

Et flertal af kulegravningsbanden og bestyrelsen stod bag det samlede udkast, mens Bente Klercke Rasmussen, Århus, havde afgivet dissens på tre punkter, som hun redegjorde for. Det drejede sig om stemmevægtning for foreningerne, om nedsættelse af antallet af bestyrelsesmedlemmer fra 7 til 5, og om valgbarhed til bestyrelsen. Peter Kudsk, Viborg, havde indsendt kommentarer vedr. punktet om fuldmagter, samt om stedet for årsmødets afholdelse.

Forslaget om stemmevægtning blev frafaldet af Bente Klercke Rasmussen, da hun ikke havde fornemmet særlig stor tilslutning blandt årsmødets deltagere.

Diskussionen kom herefter til at omhandle stedet for årsmødets afholdelse, hvor kulegravningsbanden havde foreslået indføjet, at årsmødet skulle afholdes "på skift mellem landsdelene". Dirck Jensen, Østsjælland, mente, at det ville være til fordel for de små foreninger, hvis årsmødet på skift blev afholdt i deres respektive landsdele. Dette synspunkt blev bl.a. bakket op af Henning Ballegaard, Sydsjælland, som dog som et kompromis kunne gå med til at placere årsmødet i Odense hvert år. SSF's bestyrelse foreslog, at årsmødet "såvidt muligt" afholdtes på skift mellem landsdelene, men Finn Andersen, Samfundet, syntes, at man skulle opgive konkrete formuleringer. Dirigenten summerede diskussionen op med at "årsmødet tilkendegiver, at det vil være ri-

meligt at kommende årsmøder afholdes, så medlemmer over hele landet kan få lejlighed til at deltage."

Det næste punkt drejede sig om antallet af medlemmer i SSF's bestyrelse, som var foreslået nedsat fra 7 til 5. Peter Kudsk, Viborg, støttede forslaget, og fremhævede bl.a., at det var nemmere at samle 5 end 7 til møde. Jytte Skaaning - og andre - understregede, at med 7 medlemmer havde man mulighed for at sikre en bedre geografisk spredning. Raymond Brix, Østsjælland, ville høre, om bestyrelsen mente, der var behov for 7. Formanden, Birgit Flemming Larsen, syntes, der var opgaver nok til 7 og gennemgik en del af disse. Desuden troede hun ikke, det ville give besparelser at nedsætte antallet til 5. Bestyrelsen bakkede op om hendes synspunkter, dog mente Anton Blaabjerg, Viborg, at han ikke klart kunne fremhæve det ene som mere fordelagtigt end det andet og var stærkt i tvivl. En hurtig runde blandt deltagerne viste et klart flertal for at bibeholde 7 bestyrelsesmedlemmer, og forslaget om at nedsætte til 5 blev derefter trukket tilbage.

Man drøftede så punktet om valgbarhed til bestyrelsen, og Bente Klercke Rasmussen, Århus, foreslog, at der til vedtægtsforslagets § 5 efter stykke 1 skulle indføjes et nyt afsnit: "Valgbar til bestyrelsen og suppleant hertil er foreningernes repræsentanter på årsmødet samt andre, der er indstillet af foreningen, hvor den pågældende er medlem". Forslaget blev tiltrådt af SSF's bestyrelse, og årsmødet bemyndigede bestyrelsen til at foretage sproglige ændringer i det fremsatte forslag - naturligvis uden at ændre dets indhold. - Derefter var der ingen yderligere kommentarer fra årsmødets deltagere.

Det sidste større ændringsforslag drejede sig om foreningernes ret til at møde med fuldmagter fra ikke-tilstedeværende foreninger. Kulegravningsbanden havde foreslået, at hver enkelt forening kun kunne møde med fuldmagt fra én anden forening. Formanden, Birgit Flemming Larsen, mente, at det var udemokratisk at kunne møde med flere fuldmagter, og synspunktet deltes af

Finn Andersen, Samfundet. Peter Kudsk, Viborg, fremhævede, at fuldmagter fra store eller små foreninger ikke vejede ens, og mente, at enten var der fri adgang til at indsamle fuldmagter, eller også skulle de helt udelades. En sondering i forsamlingen viste klart flertal for én fuldmagt pr. forening, og ændringsforslaget om flere fuldmagter pr. forening blev herefter trukket tilbage.

Dirigenten lagde nu op til en afrunding af det samlede forslag. Ingrid Gade, Aalborg, foreslog, at ordlyden om afholdelse af årsmødet "inden udgangen af juni måned" blev ændret til "inden udgangen af marts måned". Men formanden, Birgit Flemming Larsen, forklarede, at den eksisterende ordlyd skyldtes fælles afholdelse af årsmødet hvert 3. år sammen med **Dansk Historisk Fællesråd, DHF**, som ikke havde et klart fastlagt mødetidspunkt. Der var ikke yderligere bemærkninger, og efter dirigentens opsummering af de enkelte punkter blev forslaget til vedtægtsændringer vedtaget enstemmigt. De nye vedtægter for SSF aftrykkes i det kommende nummer af **SLÆGTEN**.

7.

På valg til bestyrelsen var Anton Blaabjerg, Jette Carlsen, Ulla Nørskov og Hans Worsøe, hvoraf Jette Carlsen ikke ønskede genvalg. Desuden ønskede Per Maack Andersen, Mikael Horn og Birgit Flemming Larsen at fratræde udenfor tur. Der blev bragt yderligere 6 personer i forslag, foruden de nuværende 3 bestyrelsesmedlemmer, og den skriftlige afstemning endte som følger: Hans H. Worsøe, Samfundet, 36, Svend Vinther-Knudsen, København, 35, Ulla Nørskov, Silkeborg, 34, Jytte Skaaning, Odense, 33, Stefan Andersen, Roskilde, 31, Erik Bjerre Fisker, Århus, 31, Orla Iver Madsen, Haderslev, 22, Anton Blaabjerg, Viborg, 15, og Henning Ballegaard, Sydsjælland, 12.

De 7 førstnævnte udgør herefter den nye bestyrelse for SSF. - Årsmødet blev afholdt i henhold til de hidtil gældende vedtægter, mens de nye vedtægter kræver, at der skal vælges en suppleant. Mens stemmerne blev

optalt besluttede årsmødet derfor på forslag af Hans H. Worsøe at foreslå til valg som suppleant det afgående bestyrelsesmedlem Mikael Horn, Vestsjælland, der havde været til stor hjælp for ham ved tilrettelægnin-gen af det kommende Snoghøj-kursus.

8.-9.

Som revisor genvalgtes Tove Glud Rasmus-sen, Århus, og som revisorsuppleant gen-valgtes Helen Jensen, Herning.

10.

Under punktet om **HVEM FORSKER HVAD** måtte formanden, Birgit Flemming Larsen, med stor beklagelse meddele, at regnskabet endnu ikke var fremlagt til revision, men hun havde netop modtaget en såkaldt "øko-nomioversigt", som viste et foreløbigt over-skud på ca. 26.000 kr.

Tove Glud Rasmussen, Århus, beklagede det manglende regnskab, ikke mindst da der i årets løb havde været mange meningsud-vekslinger om prisfastsættelsen på **HVEM FORSKER HVAD**. Da der nu tilsyneladende var et stort overskud, mente hun ikke, der var basis for yderligere prisstigninger i 1996. Desuden fremhævede hun, at med-lemforeninger, der abonnerer samlet, selv betaler forsendelsen, mens **HFH** betaler forsendelsen til enkelt abonnenterne. Fortje-nesten er derfor forholdsvis høj på fore-ningsabonnenter på trods af prisforskellen mellem foreninger og enkelt abonnenter. Peter Kudsk, Viborg, mente også, at en stigning fra 30 kr. til 40 kr., 33%, på fore-ningsabonnenter var alt for meget. Ole Bech Knudsen, Århus, ønskede, at **SSF's** bestyre-lse nu tog problemet alvorligt, og greb mere ind i styringen af **HFH**. Samtidig forventede han, at prisen for 1996 forblev uændret på 30 kr. for foreninger, og ikke steg med de varslede 33% til 40 kr.

Formanden, Birgit Flemming Larsen, og kassereren Mikael Horn gav begge udtryk for at være chokerede over det store over-skud, og Finn Andersen, Samfundet, ved-stod, at bestyrelserne i **SSF**, **SAMFUNDET** og **DIS-DANMARK** havde ansvaret, og at

der nu måtte nedsættes et udvalg til at rette op på forholdene. Synspunktet bakkedes op af Hans H. Worsøe, som heller ikke mente, at **HFH** skulle samle yderligere kapital.

I forbindelse med drøftelsen af økonomien anførte dirigenten, at **SSF** som medudgiver til enhver tid løber en økonomisk risiko. Det samme gælder i forhold til **SLÆGTEN**. I virkeligheden er der tale om en slags kon-cern, hvorfor alle deltagere - dvs. **SSF**, **HFH** og **SLÆGTEN** - bør have samme revi-sor, som det i øvrigt nu fremgår af de nye vedtægter § 4, punkt i.

11.

Næste årsmøde skal holdes i fællesskab med **DANSK HISTORISK FÆLLESRÅD**, **DHF**. - Birgit Flemming Larsen foreslog 19. april 1997, stedet var afhængig af **DHF**, men måske Odense?

12.

Under eventuelt bragte Hans Worsøe en tak til de afgående bestyrelsesmedlemmer for en lang og god indsats med **SSF's** arbejde.

Ulla Nørskov inviterede til næste slægts-forskertræf, som skal afholdes om 2 år, nemlig lørdag 4. april 1998 i Medborgerhu-set i Silkeborg.

SLÆGTENS redaktør, Anton Blaabjerg, meddelte, at der sammen med sommernum-meret ville følge et spørgeskema om bladets indhold, så redaktionen kunne få en fornem-melse af læsernes ønsker. Desuden varsle-des en prisstigning på **SLÆGTEN** fra kr. 4,50 til kr. 5,00 for foreningsabonnenter med virkning fra nr. 15, der udkommer 1. januar 1997.

Da ikke flere ønskede ordet, afsluttede di-rigenten årsmødet med en tak til forsamlin-gen for en god og rolig debat.

Referenter:

Anton Blaabjerg/Ole Bech Knudsen

Dirigent: Robert Oest-Larsen

Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger

§1 - Navn

Sammenslutningens navn er **SAMMENSLUTNINGEN AF SLÆGTSHISTORISKE FORENINGER - SSF**. Hjemstedet er den til enhver tid værende formands adresse.

§ 2 - Formål

SSF's formål er at varetage de slægtshistoriske foreningers interesser - såvel mellem foreningerne indbyrdes som udadtil - herunder at styrke den slægtshistoriske forskning.

- a Formålet kan søges fremmet ved at:
- repræsentere medlemsforeningerne over for offentlige myndigheder - enten selvstændigt eller gennem andre foreninger/organisationer med historiske formål,
 - formidle kontakt til offentlige og private arkiver og institutioner samt
 - samarbejde med tilsvarende foreninger i udlandet.
- b Endvidere kan **SSF** iværksætte kursusvirksomhed og tilsvarende aktiviteter, dels for medlemmerne af de tilsluttede foreninger, dels for andre, heriblandt underviserne i slægtsforskning på aftenskoler mv.
- c **SSF** kan påtage sig eller medvirke ved udgivelse af publikationer. Eventuel redaktion eller medredaktion udpeges af bestyrelsen.

Sådanne publikationer må ikke indebære økonomisk ansvar for **SSF**, der rækker ud over det løbende regnskabsår, medmindre det på et årsmøde beslutes, at der skal ydes en garanti eller et tilskud. Størrelsen af en sådan garanti resp. tilskud fastsættes for ét år ad gangen. Et eventuelt ydet tilskud skal så vidt muligt tilbagebetales.

- d **SSF** kan med årsmødets tilslutning indmelde sig i andre historiske foreninger.

§ 3 - Medlemmer

Som aktive medlemmer kan optages fore-

ninger og organisationer med slægtshistoriske og personalhistoriske formål.

Udmeldelse kan ske med tre måneders varsel til udløbet af et kalenderår.

Med bestyrelsens godkendelse kan som passive medlemmer optages andre historiske foreninger, organisationer og institutioner. Repræsentanter for sådanne kan uden stemmeret deltage i årsmødet og dets forhandlinger, men ikke indvælges i bestyrelsen.

§ 4 - Årsmødet

SSF's højeste myndighed er årsmødet.

Ordinært årsmøde afholdes hvert år inden udgangen af juni måned.

Dagsordenen for det ordinære årsmøde skal mindst indeholde:

- a Valg af dirigent
- b Valg af to referenter
- c Bestyrelsens beretning
- d Fremlæggelse af det reviderede regnskab for det forløbne kalenderår til godkendelse
- e Fremlæggelse af planer/budget for indeværende samt det kommende år
- f Fastsættelse af kontingent for aktive og passive medlemmer for det kommende kalenderår
- g Forslag fra bestyrelse og/eller medlemsforeninger
- h Valg af bestyrelsesmedlemmer samt en suppleant
- i Valg for ét år ad gangen af revisor samt revisorsuppleant. Disse valg gælder også revision af regnskaber vedrørende publikationer, for hvilke **SSF** i henhold til § 2, punkt c, har påtaget sig ansvar
- j Eventuelt
- k Fastsættelse af tid og sted for næste årsmøde

Forslag fra medlemsforeninger, der ønskes behandlet på årsmødet, skal fremsendes til **SSF's** formand senest 1. februar.

Dagsorden bilagt det reviderede regnskab (d), planer/budget (e), forslag til kontingent (f), forslag fra bestyrelse og/eller medlemsforeninger (g) samt beretninger og regnskaber for publikationer, for hvilke SSF i henhold til § 2, punkt c, har påtaget sig ansvar eller medansvar, fremsendes til foreningerne senest én måned før årsmødet.

Aktive medlemmer - § 3, stk. 1 - har på årsmødet én stemme for hvert påbegyndt antal 100 medlemmer. Stemmeret er betinget af, at forfaldet kontingent er betalt inden udgangen af januar kvartal.

Årsmødets beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed blandt de på årsmødet repræsenterede, stemmeberettigede medlemsforeninger. Ændringer i vedtægterne kræver dog 2/3 majoritet. En forening, der ikke giver møde, kan skriftligt befuldmægtige en anden forening til at stemme for sig. Ingen forening kan dog repræsentere mere end én forening foruden sig selv.

Afstemning foretages skriftligt, såfremt repræsentanter for én stemmeberettiget medlemsforening ønsker det.

Ekstraordinært årsmøde afholdes, såfremt et flertal i bestyrelsen eller 1/3 af medlemsforeningerne ønsker det. Sådant årsmøde skal afholdes inden én måned efter, at begæring herom er fremsendt til formanden.

§ 5 - Bestyrelse

Bestyrelsen består af syv medlemmer, der vælges for to år ad gangen. Tre medlemmer afgår på hvert ulige årstal, fire på hvert lige. Desuden vælges hvert år en suppleant.

Valgbar til bestyrelsen og suppleant hertil er medlemsforeningernes repræsentanter på årsmødet samt andre, der er indstillet af den medlemsforening, hvor den pågældende er medlem.

Udtræder et bestyrelsesmedlem inden

valgperiodens udløb, indtræder suppleanten i pågældendes sted.

Bestyrelsen konstituerer sig med formand, næstformand, kasserer og sekretær.

Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden og kan nedsætte udvalg til løsning af særlige opgaver. Til sådanne udvalg kan udpeges deltagere uden for bestyrelsen.

Bestyrelsen bør ved rundskrivelser til medlemsforeningerne orientere om SSFs aktiviteter i årets løb.

§ 6 - Regnskab

Regnskabsåret er kalenderåret.

De aktive medlemsforeninger betaler kontingent i forhold til deres medlemstal ved udgangen af det foregående kalenderår.

§ 7 - Opløsning

SSF kan opløses, såfremt beslutning herom træffes på to på hinanden følgende ordinære eller ekstraordinære årsmøder. Ved det første af disse årsmøder kræves 2/3 majoritet blandt de repræsenterede, stemmeberettigede medlemsforeninger, ved det andet blot simpel stemmeflerhed.

I tilfælde af opløsning tilfalder SSFs midler de aktive medlemsforeninger i forhold til deres medlemstal ved udgangen af det næstsidste kalenderår før det afgørende årsmøde, medmindre opløsningen sker som følge af sammenslutning med en anden forening med tilsvarende formål. I så fald træffes der i forbindelse med opløsningen beslutning om, hvorledes der skal forholdes med midlerne.

Således vedtaget på årsmødet 17. april 1980, ændret på årsmøderne 24. april 1982, 28. april 1984, 25. april 1992 og 27. april 1996.

SSFs bestyrelse og medlemsforeninger

- Ulla Nørskov, fmd., Solbakkevej 67,
8600 Silkeborg ☎ 86 82 07 14.

- Hans H. Worsøe, næstfmd., Tækkerløkke
34 A, 6200 Aabenraa ☎ 74 62 08 92.

- Stefan Andersen, kass., Toftevangen 19, 4130 Viby Sj. ☎ 46 19 41 73.
 - Erik Bjerre Fisker, sekr., Bispehavevej 77, 4. tv, 8210 Århus N ☎ 86 15 08 78.
 - Sv. Vinther-Knudsen, Nyvej 10b, 1851 Frederiksberg C ☎ 31 22 08 38 (1.4.-1.10.: Haveforeningen Strandlyst, Strandgangen 29, 2300 Kbh. S ☎ 31 54 14 41).
 - Jytte Skaaning, Vinkældervej 6 A, 5000 Odense C ☎ 66 14 88 77.
 - Orla I. Madsen, Skovbrynet 14, 6100 Haderslev ☎ 74 52 15 14.
- SSF, stiftet 23.4.1981, omfatter nu 32 regionale foreninger; her opført i indmeldelsesrækkefølge, samtidigt tilmeldte i alfabetisk orden.
- Mærkningen i () betyder: A abonnerer på SLÆGTEN (21 foreninger), B abonnerer på HVEM FORSKER HVAD (7 foreninger) og C udgiver eget medlemsblad (6 foreninger). S angiver stiftelsesdato og M nyeste kendte medlemstal.
- F.01 *Bording Slægts- og Lokalhistorisk Forening* (M 45), Jens Ernst Nielsen, Gedhusvej 17, Munklinde, 7441 Bording ☎ 97 14 54 50.
- F.02 *Slægts- og lokalhistorisk Forening for Grindsted og Omegn* (A, M 58), se program.
- F.03 *Slægtshistorisk Forening Herning* (S 2.3.1970, M 60), Ingelise Løvenholt Nielsen, Granly 1, 7451 Sunds ☎ 97 14 16 32.
- F.04 *Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn* (S 15.2.1979, A, M 90), se program.
- F.06 *Morsø Slægtshistoriske Forening* (S 12.12.1978, M 65), Jakob Albrektsen, Rørsangervej 37, 7900 Nykøbing M. ☎ 97 72 48 54.
- F.07 *Slægtshistorisk Forening Odense* (A, S 26.1.1971, M 148, se program.
- F.08 *Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers* (A, S 25.3.1971, M 95), se program.
- F.09 *Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn* (C, M 438, Jørgen Aasberg, Mac Donald Allé 15, 2750 Ballerup ☎ 44 97 01 71).
- F.10 *Trekantområdets Slægtshistoriske Forening* (Fredericia) (A, S 21.10.1974, M 63), se program.
- F.11 *Slægtshistorisk Forening Vestsjælland* (AC, M 107), se program.
- F.12 *Slægtshistorisk Forening for Viborg og Omegn* (AB, S 3.12.1975, M 225), se program.
- F.13 *Slægtshistorisk Forening Århus* (AB, S 1.4.1957, M 167), se program.
- F.14 *Slægtshistorisk Forening Sønderjylland* (B, M 130), Jørgen Wangel, Mosevang 29, Ulkebøl, 6400 Sønderborg ☎ 74 42 75 33.
- F.15 *Slægtshistorisk Forening for Aalborg-egnen* (AB, S 16.3.1976, M 338), se program.
- F.16 *Egns- og Slægtshistorisk Forening Holstebro* (A, S 4.4.1977, M 43), se program.
- F.18 *Sæby kommunes historiske forening* (M 286), Jørgen Bruun Nielsen, Karmisholtvej 20, Skæve, 9352 Dybvad ☎ 98 86 90 05.
- F.19 *Slægtshistorisk Forening for Bølling og Nr. Horne herreder*, Tarm (AB, M 27), se program.
- F.20 *Haderslev Slægtsforsknings Forening* (A, M 81), se program.

- F.21 *Sydvestjysk Egns- og Slægtshistorisk Forening* (M 178), Esbjerg, Jørgen Dieckmann Rasmussen, Byhist. Arkiv, Torvegade 47, 6700 Esbjerg ☎ 75 18 55.
- F.22 *Slægtshistorisk Forening Korsør* (AB, M 20), se program.
- F.23 *Slægts- og Lokalhistorisk Forening Frederikshavn* (M 85), Casper S. Thomsen, Vestergade 54, 9900 Frederikshavn ☎ 98 42 60 75.
- F.24 *Roskildeegnens Selskab for Genealogi og Personalhistorie* (AC, M 50), se program.
- F.25 *Slægtshistorisk Forening for Sydsjælland*, Næstved (A, M 70), se program.
- F.26 *Koldinghus Forening for Slægtsforskere* (C, M 70), Søren Stengaard (Jensen), Jernbanegade 10, 6580 Vamdrup ☎ 75 58 39 46.
- F.27 *Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland*, Køge (AC, S. 20.3.1991 M 107), se program.
- F.29 *Slægtsforskerne i Silkeborg* (A, S ... 3.1993, M 42), se program.
- F.30 *Amager Slægtshistoriske Forening* (A, S 13.9.1993, M 34), se program.
- F.31 *Ry Slægtshistoriske Forening* (AB, S 1993, M 16), se program.
- F.32 *Sydkystens Slægtshistoriske Forening* (S 24.2.1994, M 40), Jørgen Seide Petersen, Gersagerparken 121, 1.tv., 2670 Greve ☎ 43 69 19 05.
- F.33 *Slægtshistorisk forening for Brønderslev-egnen* (A, S ... 10.1992, M 51), se program.
- F.34 *Hvidovre Slægtsforskere* (AB, S 1.8. 1993, M 16), se program.
- F.36 *Lokal- og slægtshistorisk forening for Brande og omegn*, Hans Andersen, Krøsbørvevej 4, 7330 Brande ☎ 97 18 05 48.
- Desuden 2 landsdækkende foreninger:
- F.28 *Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie* (S 22.9.1879, M 1.051), Finn Andersen, Grysgårdsvej 2, 2400 København NV ☎ 31 86 86 31. - Hovedopgave: Udgivelse af **PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT**.
- F.35 *Slægtsforeningen Barfod-Barfoed* (C, S ... 5.1952, M 80), Jørgen H.P. Barfod, Ved Fortunen 10 A, 2800 Lyngby ☎ 45 87 22 54.

Programmer for de på **SLÆGTEN** abonnerende 21 regionale foreninger.
 - Foredrag mærket (FU) afholdes i samarbejde med lokalafdelingerne af Folkeuniversitetet.

Slægts- og lokalhistorisk Forening for Grindsted og Omegn

Onsdag 11. september

Hvordan kommer jeg i gang med slægtsforskning?

Vore lokale "eksperter" er til stede, for-

tæller og sætter i gang. Efter kaffen rundvisning i arkivet her på biblioteket, som er Grindsted Kommunes fælles arkiv. Arkivleder Bodil Stubdrup vil orientere.

Tirsdag 1. oktober

Vi deltager i Folkeuniversitetets møde. Historiker ved Københavns Universitet Sidsel Eriksen taler om "Stationsbyens struktur: Folk og foreninger 1880-1940". Til den tid er hendes bog med samme titel sikkert udkommet.

Onsdag 16. oktober

Mødetid og tidspunkt: se *Midtjydsk Ugeblad* uge 41 og plakat ophængt på biblioteket.

Såfremt fornøden tilslutning opnås, besøges Landsarkivet i Viborg. Rundvisningen varer ca. 2 timer. Vi modtager gerne forhåndstilsagn på udflugten 19. juni - kl. 18 ved Sdr. Omme Kro. Datoen er reserveret på Landsarkivet.

Onsdag 13. november

Birgitte H. Thomsen, amtskonsulent, Esbjerg: Slægtsforskning og andet arbejde, der udføres på lokalarkiverne.

Onsdag 11. december

Søren Manøe, tidligere museumsinspektør, Ølgod: Overtro i forbindelse med julen.

Onsdag 15. januar 1997

Jens Brink Pedersen, fhv. borgmester: Da Grindsteds heder blev opdyrket, og hvordan mergelen kom frem.

Tid og sted

Ordinære møder kl. 19.30 på Grindsted Bibliotek. - Fri adgang for medlemmer. Ikke-medlemmer 20 kr. Alle er velkommen. Kaffe 15 kr.

Kontingent

80 kr. - par 120 kr.

Kursusvirksomhed

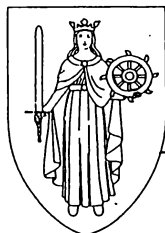
Øvelser i gotisk skriftlæsning v/ Gunnar Mølgaard - starter 24. oktober kl. 19 på Grindsted Bibliotek.

Nyt fra foreningen - Grindsted Bibliotek

har åbent lokalhistorisk arkiv hver mandag kl. 17.30-19.30. Alle er velkomne til at dyrke lokalhistorie eller slægtsforskning. Medlemmer vil være til sted og yde hjælp og vejledning. Vi modtager gerne gamle fotos og andet af lokalhistorisk værdi til opbevaring for eftertiden.

Bestyrelsen

- Erik Frandsen, fmd., Kærvej 11, 7200 Grindsted ☎ 75 32 17 06.
- Bodil Stubdrup, næstfmd., Birkevungen 3, 7200 Grindsted ☎ 75 32 09 00.
- Gunnar Mølgaard Christensen, kass., Holdgårdsvej 26, 7260 Sdr. Omme ☎ 75 34 19 05.

Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn

Tirsdag 10. september

Axel Thomsen, Hørnsted lokalhistoriske Forening: Vendsysselske herregårde.

Lysbilledforedrag om de større herregårde som f.eks. Børglum Kloster, Odden, Gårdbogård, Sæbygård, Voergård og Dronninglund.

Tirsdag 24. september

Aftenekskursion til Vennebjerg og Skallerup kirker.

Vi mødes i Vennebjerg Kirke kl. 19.30, hvor sognepræst Peder Madsen fortæller om kirkens historie og inventar. Derfra køres til Skallerup Kirke, som beses på samme må-

de. Her fortæller Bjarne Simonsen fortælle tillige om den adelige anetavle fra 1631, der er ophængt i koret. Tavlen viser de 16 aner for Villerups ejere, Hans Wulf von Unger og Berte Kaas. - Efter kirkebesøgene drikkes medbragt kaffe i menighedslokalet ved Skallerup Kirke.

Tirsdag 8. oktober (FU)

Steen Espensen, højskoleforstander, Velling: Kløge folk - den folkelige lægekunst.

Beretning om 1800-tallets folkelige lægekunst med personeksempler fra Vendsyssel.

Tirsdag 22. oktober

Samarbejdsaften med mulighed for at høre en radioudsendelse om slægtsforskning med bl.a. Knud Prange.

Tirsdag 12. november (FU)

Gordon Albøge, stednavneforsker, København: Hjørring-egnens stednavne.

Efter en generel omtale af danske stednavnes oprindelse og betydning gennemgås eksempler fra Hjørring og omegn. Medlemmerne har mulighed for at få belyst særlige stednavne, når ønskerne meddeles formanden senest 22. oktober.

Mandag 25. november

Busekskursion til Landsarkivet i Viborg.

Fast pris 100 kr. for 3 timers forskning/roundvisning incl. kaffe på hjemturen. Forudbestilling af arkivalier er mulig, når udfyldte lånesedler afleveres en uge forud til formanden, hvortil også tilmelding sker.

Tirsdag 10. december (FU)

Paul G. Ørberg, fhv. arkivar, Viborg: En guldalder-slægt - og dens sorte får.

Ved julemødet serveres foruden gløgg en historie så god, at den kunne være taget fra et ugeblad. Den er imidlertid hentet frem gennem arkivstudier og som sådan en næsten utrolig demonstration af, hvad skriftlige kilder kan afsløre. Historien indrammes traditionen tro af fællessang.

Tid og sted

Alm. møder kl. 19.30 i Rådhuskælderen. Kirkeekskursionen kl. 19.30 i Vennebjerg Kirke. Kørelighed kan arrangeres via Asger Bruun. Ekskursionen til Viborg starter kl. 17.00 fra Sct. Olai Plads. Husk kaffe og brød til møderne.

Kontingent

95 kr.

Kursusvirksomhed

Slægtsforskning for begyndere ved Asger Bruun mandag aften.

Gotisk skriftlæsning for fortsættere ved Per Maack Andersen onsdag aften.

Vores egen historie - fortællerværksted ved Helle Schjødt torsdag aften.

Se FOFs program, der omdeles i august.

Bestyrelsen

- Per Maack Andersen, fmd., Christiansgade 24A, 9800 Hjørring ☎ 98 92 70 75.

- Asger Bruun, sek., Pileurvej 1, 9800 Hjørring ☎ 98 91 19 84.

- Anna Grethe Christensen, kass., Bellisvej 10, 9800 Hjørring ☎ 98 92 49 22.

- Ole Søtoft, Korshøjvænget 8, Bjergby, 9800 Hjørring ☎ 98 97 13 31.

- Per Gade Mortensen, Løkkensvej 347, Gjurup, 9800 Hjørring ☎ 98 90 13 47.

Slægtshistorisk Forening Odense

Onsdag 18. september

Eggert Pedersen, fhv. konservator ved Landsarkivet, Odense: Materiel arkivpleje. Råd om vedligeholdelse af arkivalier.

Onsdag 30. oktober

Studietur til Landsarkivet for Fyn, Jernbanegade 36.

Læsesalen er åben for medlemmerne kl. 19-22 mod betaling af mindre gebyr. Der er mulighed for vejledning og hjælp ved bestyrelsesmedlemmer under studieturen. Tilmelding og evt. bestilling af arkivalier, der skal hentes i magasinerne til Jytte Skaaning se-
nest 25. oktober - antal læsesalspladser: 52.

Onsdag 27. november (FU)

Erik Kann, genealog ved Statens Øjenklinik, Virum: Sundhed og sygdom. Dødsattester, medicinalberetning m.m.

Gennemgang af sjældent benyttede, men ikke desto mindre meget vigtige arkivalier for slægtsforskere.

Onsdag 11. december

Medlemmernes aften.

Hvis I har "spændende" aner, så tag oplysninger om dem med. Har I problemer, kan vi hjælpe hinanden med løsninger. Få evt. kontakt med andre medlemmer ved hjælp af forskerkataloget - udgivet i forbindelse med foreningens 25 års jubilæum.

Onsdag 29. januar 1997

Generalforsamling i følge foreningens love.

Derpå foredrag af Steffen Hove, medlem, Odense: Min slægtsforskning i udlandet.

Tid og sted

Alm. møder kl. 19.15 i Sct. Knuds kirkesal, Klosterbakken (undtagen studieturen til Landsarkivet 30. oktober.) Kaffe/the kan medbringes eller købes.

Kontingent

100 kr.

Bestyrelsen

- Jytte Skaaning, fmd., Vinkældervej 6 A, 5000 Odense C ☎ 66 14 88 77.
- Paul Madsen, næstfmd. og sekr., Visensbjergvej 6, 5230 Odense M ☎ 66 13 98 12.
- Inge Skipper, kass., Krogløkkeparken 24, 5240 Odense NØ ☎ 66 10 90 52.
- Finn Grandt-Nielsen, Stavrevej 27, Måle, 5300 Kerteminde ☎ 65 34 24 30.
- Sonja Hjælm Pedersen, Toppen 10, 5270 Odense N ☎ 66 18 07 04.
- Jytte Faueryby, J.L. Heibergs Vej 97, 5230 Odense M ☎ 66 80 02.

Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers

Tirsdag 10. september (FU)

Georg Simon, cand.phil., Gentofte: Danmarks lægdsruller.

Lægdsruller som historisk kilde til lokal-, personal- og slægtshistorie.

Tirsdag 8. oktober (FU)

Finn Stendal Pedersen, dr.phil., lektor, Odense: Christian Vs matrikel - tilblivelse og indhold 1680-1688.

Tirsdag 12. november (FU)

Hans Chr. Bjerg, cand.mag., overarkivar, Rigsarkivet: De danske garnisonsbyers udvikling siden 1600.

Indkvartering af soldater har spillet en rolle for en række af de danske byers udvikling. Man taler her om garnisonsbyer. Forholdet mellem militæret og borgerne har siden 1600-årene gennemgået en meget forskellig udvikling.

Tirsdag 10. december

Julemøde. - Inger Marie Hyldgaard, arkæolog, Randers: Gamle juleskikke.

Derefter breder julehyggen sig, mens vi spiller lotteri og drikker kaffe. Foreningen er vært.

Tirsdag 14. januar 1997

Generalforsamling.

Kursusvirksomhed (FU)

Lørdagene 5.10., 23.11., 25.1. og 8.3. kursus ved Børge Kjær, mag.art., arkivar, Grenå Egnarkiv: Fortæl din historie til eftertiden.

Erindrings betydning som historisk kilde gennemgås, og der gives praktiske anvisnin-

ger på, hvorledes man kan nedskrive egne erindringer eller slægtens historie.

4 lørdage kl. 9-15. Pris ca. 350 kr. afhængig af deltagerantallet. Tilmelding til formanden senest 10. september.

Tid og sted

Kl. 19.30 i Kulturhuset, Stemannsgade 2, Randers - lokale 3. Ved FU-foredrag er alle velkomne.

Kontingent

120 kr.

Bestyrelsen

- Karl Erik Jensen, fmd., Præstegårdsvej 1 A, Ø. Velling, 8900 Randers ☎ 86 46 70 08.
- Herman Hedegaard Nielsen, kass., Voldum Rudvej 88, 8370 Hadsten ☎ 86 49 10 65.
- Jan Hyllested, sekr., Nørrebrogade 122, 1.th., 8900 Randers ☎ 86 42 86 49.
- Niels Røgild, Klintevej 7, 8900 Randers ☎ 86 43 66 51.
- Bente Quist Gregersen, Nattergalevej 15, Assentoft, 8900 Randers ☎ 89 49 42 68.

Trekantområdets Slægthistoriske Forening

Mandag 8. september (FU)

Erik Kann, genealog, Virum: Slægtsforskning i bondeslægter før landboreformerne. - (Sponsor: Thorkild Madsen, VVS-installatør, Værkstedsvej 4, Fredericia)

Mandag 14. oktober (FU)

Henrik M. Jansen, cand.mag., museumschef, Gislew: Fattiggårdsliv i det 19. og 20. århundrede.

Mandag 11. november (FU)

Knud Prange, mag.art., lektor, Brønshøj: Selvejrbønder i middelalderen.

Mandag 9. december

Ester Nørrelykke, medlem, Middelfart: "Mette - en klog kone".

Tid og sted

Kl. 19.30 på Depotgården, Lollandsgade 2-4, lok. 35, Fredericia. Medlemmerne er velkomne til at komme en halv time før til en snak om slægtsforskning.

Kontingent

120 kr., par 180 kr., gæstebillet 35 kr.

Bestyrelsen

- Doris Andersen, fmd., Agerledet 47, 7000 Fredericia ☎ 75 94 38 12.

- Gudmund Bornemann Madsen, næstfmd., Dronningensgade 33, 7000 Fredericia ☎ 75 92 73 04.
- Birgit Lassen, kass., Fruetoften 4, Brøndsted, 7000 Fredericia ☎ 75 86 67 15.
- Evald Andersen, sekr., Hvedevej 8, 5500 Middelfart ☎ 64 41 53 99.
- Inger Madsen, Dronningensgade 33, 7000 Fredericia ☎ 75 92 73 04.
- Bent Askjær, Hybenvænget 26, 6000 Kolding ☎ 75 52 92 80.

Onsdag 18. september kl. 19 på Isefjord i Holbæk

Peter Korsgaard, arkivar, Kort- og Matrikelstyrelsen: Kort- og Matrikelstyrelsens omfattende samlinger og deres personalhistoriske betydning.

Lørdag 26. oktober kl. 13 på Kaarsberg-centret, Kaarsberg Vej 3, Sorø

SLÆGTSFORSKERDAG MED ERIK KANN:
Eftermiddag: Slægtsforskning i Sønderjylland. Et populært, men svært emne, især hvis man ikke ved hvordan. Med Erik Kanns hjælp prøver vi at få styr på problemerne.
Aften: Udskiftningen, udflytning fra fællesskabet. De fleste slægtsforskere har rødder blandt landets bønder, og vil man lidt videre end bare til datoer, er bondens forhold

meget relevante. Erik Kann hjælper os med at finde rundt blandt de utallige arkivalier.

Tilmelding - p.gr.a. aftensmad - senest 16. oktober til Inge Seiergaard eller Else Spejlborg. Menu: Glaseret skinke/frikadeller med flødekartofler - pris 80 kr. - Kaffe/the og øl/vand kan købes.

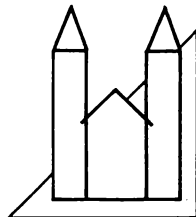
Onsdag 13. november kl. 19 på Isefjord i Holbæk

Hyggeaften - vi underholder os selv. Medlemmerne opfordres til at komme og fortælle og vise eksempler fra deres eget slægtsarbejde samt medtage problemer vedr. deres slægtsforskning, og vi hjælpes ad med i fællesskab at løse dem.

Bestyrelsen

- Poul Brodersen, fmd. Sejergårdsvej 1, 4340 Tølløse, ☎ 59 18 61 48.
- Else Spejlborg, næstfmd., Saltofte Holme 1, 4295 Stenlille ☎ 53 60 51 89.
- Inge Seiergaard, kass., Ligustervej 9, Undløse, 4340 Tølløse, ☎ 53 48 94 61.
- Bruno Ahlquist, sekr., Kildevang, 4000 Roskilde ☎ 42 40 12 27.
- Karin Sørensen, Gammelgang 20, 4293 Dianalund, ☎ 53 56 00 69.

**SLÆGTSHISTORISK FORENING
 FOR VIBORG OG OMEGN**

Torsdag 19. september
 Hvordan skal slægtsbogen se ud?

Anton Blaabjerg indleder ved at give sit bud på, hvordan man kan skrive sin slægts-

Der fremlægges en del forskellige slægtsbøger, hvori man kan finde inspiration til udformningen af ens egen bog.

Derefter fortæller Niels Falborg, Åbybro, om fordelene og mulighederne ved at benytte edb og slægtsforskerprogrammet *HAZADAN*. Han medbringer 2 maskiner, så der bliver gode muligheder for at se, hvad dette system kan.

Aftenen er for såvel øvede som begyndere samt de, der kunne tænke sig at komme i gang med slægtsforskning.

Torsdag 3. oktober (FU)

Johnny Wøllekær, arkivar, Stadsarkivet i Odense: Da Maren kom på fattiggården.

En gennemgang af fattigvæsenets udvikling fra middelalderen og op til vore dage samt dets bygninger.

Til foredraget vises en lysbilledserie, og der sluttes med en gennemgang af, hvor vi selv kan søge vore fattige forfædre.

Torsdag 24. oktober (FU)

Hans H. Worsøe, landsarkivar, Landsarkivet for Sønderjylland: Find skifterne og lad dem fortælle.

De fleste slægtsforskere er klar over, at skal der skabes liv omkring anerne, er skifterne uomgængelige som kildemateriale, men lykkes det altid at finde frem til dem? Det næste spørgsmål bliver, om man så, når skifterne er fundet, forstår til fulde at udnytte de mange oplysninger, som skifterne både direkte og indirekte giver? Foredraget belyser såvel spørgsmålet om at finde skifterne som fremdrage eksempler på overraskende oplysninger og disses udnyttelse.

Torsdag 7. november

Forskeraften på Landsarkivet kl. 19-22 (*tilmelding og betaling senest 24. oktober*).

Læsesalen er åben for lån som i dagtimerne, så med lidt hjælp fra de øvrige medlemmer eller arkivpersonalet, er der denne aften gode muligheder for at forsøge sig lidt i nye arkivgrupper.

Arrangementet afholdes sammen med de slægtshistoriske foreninger i Århus og Sil-

keborg, hvorfor der er et begrænset antal pladser. Prisen pr. person er 40 kr., der betales til Anton eller Peter, der ligeledes senest 24. oktober modtager bestillingssedler på arkivalier.

Torsdag 14. november (FU)

Gerda Bonderup, dr.phil., lektor, Århus: Landsbyfællesskab.

Indtil slutningen af 1700-årene var landsbyfællesskabet en naturlig og nødvendig del af hverdagen. Markarbejde, bygning af huse, reparation af veje og meget andet var nogle af de ting, der forsvandt efterhånden, som flere blev selvejere, og mange gårde blev udflyttet fra landsbyerne. Hvorimod samhørigheden i landsbyen har været - og mange steder - endnu lever og trives.

Torsdag 5. december (FU)

Magnus Vistisen, tidl. skoleleder, Mogenstrup: De midt- og vestjyske rakkere.

Der indledes med en redegørelse for H.P. Hansens forskningsindsats med hensyn til "kjæltringsproget" og hans sondring mellem tatere (zigøjnere) og de egentlige rakkere. Sidst fortælles om rakkernes levevis og bosteder i Dejbjerg og Vroue i Fjends Herred samt Estvad og Rønbjerg i Ginding Herred.

Der er lejlighed til at høre om bl.a. "Jørgen o æ bjerg" i Vroue, den gamle Abraham i Rønbjerg og hans sønner samt ikke mindst om rækkerkvinden Memme i Estvad.

Aftenen sluttes med lidt hygge, og foreningen giver brødet til den medbragte kaffe.

Tid og sted - de 5 foredrag:

19.30, Viborg Centralbibliotek, Vesterbrogade 15 (den gamle indgang). - Entre for ikke-medlemmer: 20 kr.

Kontingent

120 kr. pr. husstand for foredrag, SLÆGTEN og HVEM FØRSKER HVAD.

Kursusvirksomhed (FU)

Anton Blaabjerg: *Gotisk skriftlæsning og gamle arkivalier*.

Vi går i gang med arkivaliernes gotiske

skrift, og opnår derved læsefærdighed. Samtidig præsenteres typiske slægts- og lokalhistoriske aktstykker fra 1800-tallet og tilbage til 1600-tallet, og vi snakker om, hvor disse arkivalier findes i arkiverne.

10 mandage i Centralbibliotekets studiekredslokale 4 fra 23. september. - For begyndere kl. 16.30-18.30 og for fortsættere kl. 19.00-21.00. Pris 400 kr. - Yderligere oplysninger samt tilmelding hos læreren ☎ 86 61 04 36 senest 19. september.

Århus

Mandag 9. september (FU) på Hotel Ansgar kl. 19,30
Knud Prange, leder af Lokalhistorisk Afdeling, Københavns Universitet: Men er det nu også rigtigt?

Historikere taler ofte om deres metode - kildekritikken. Det kan lyde gevaldig indviklet, men kernen i sagen er, at historisk kritik ikke er synderlig andet end sund fornuft, der er sat i system. Foredraget vil gennem eksempler behandle spørgsmål som: Er kilderne (de trykte som de utrykte) selvstændige - hvad fortæller de os - er det *sandt*, hvad de fortæller, og hvordan skal man fortolke deres udsagn?

Lørdag 21. september
Sensommerudflugt.

Udflugt til Gl. Estrup, hvor vi får en introduktion til Slægtsgårdsarkivet og ser Landbrugsmuseet og Herregårdsmuseet. Yderligere oplysninger i separat program.

Bestyrelsen

- Peter Kudsk, fmd., Søvej 7 B, 8800 Viborg ☎ 86 60 08 11.
- Anton Blaabjerg, næstfmd., Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.
- Tove Krog, kass., Møllevvej 11 A, 8800 Viborg ☎ 86 67 10 99.
- Lilian Kristensen, sekr., Mågevej 2, Mønsted, 8800 Viborg ☎ 86 64 63 73.
- Kaj Olesen, Mågevej 32, 8800 Viborg ☎ 86 62 27 53.

Oktobermødet (FU)

Hans Jørgen Marker, Dansk Data Arkiv: Dansk Data Arkiv og slægtshistorikerne.

DDA har indsamlet historiske forskningsmaterialer siden 1973. I de senere år er der i forbindelse med Kildeindtastningsprojektet også opbygget en stor samling af data, persondata, som er indtastet af amatørhistorikere. Data fra DDA er tilgængelige på flere måder, disketter, CD-ROM og Internet. DDA hjælper også kildeindtastere med kurser og forbedret adgang til kildematerialer.

Torsdag 7. november

Forskeraften på Landsarkivet i Viborg kl. 19-22 (*tilmelding og betaling senest 14. oktober*).

Arrangementet afholdes sammen med de slægtshistoriske foreninger i Viborg og Silkeborg, hvorfor der er et begrænset antal pladser. Prisen pr. person er 40 kr., der betales til Bente Klercke Rasmussen eller Ole Bech Knudsen senest 14. oktober sammen med evt. aflevering af bestillingssedler på arkivalier. Samtidig oplyses om kørelejlighed ønskes eller gives.

Novembermødet (FU)

Bente Klercke Rasmussen, cand.mag.: Hvad skifter fortæller!

Skifter fortæller mere end navne på arvinger og hvilke ejendele, den afdøde havde. Ved at trænge ind bag teksten får vi oplysninger om den afdødes sociale stilling, økonomi og erhverv; således lærer skifterne os forfædrene at kende på nærmeste hold.

Decembermødet (FU)

Etlar Kramer Johansen: Kartoffeltyskerne.

Om de tyske kolonister, der i 1760 blev bosat på de jyske heder, og som var de første kartoffeldyrkere i Midtjylland. De omfatter slægter med en række karakteristiske sydtyske slægtsnavne, som nu er udbredt i hele Danmark.

Tid og sted

På grund af ombygning på Hotel Ansgar er tid og sted ikke fastlagt for møderne i oktober, november og december. - Se separat program.

Kontingent

140 kr. (1997: 150 kr.) omfattende foredragene, HVEM FORSKER HVAD og SLÆGTEN.

Nyhedsbreve

Manglende *Nyhedsbreve* fås hos Ole Bech Knudsen og Bente Klercke Rasmussen.

Bestyrelsen

- Tove Glud Rasmussen, fmd., Nøddevej 2, 8260 Viby J ☎ 86 14 43 11.
- Bente Klercke Rasmussen, næstfmd., Holbergsgade 23,1., 8000 Århus C ☎ 86 13 92 71.
- Ole Bech Knudsen, kass., Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C ☎ 86 11 55 47.
- Ib Paikjær Jensen, sekr., Byløkken 25, 8240 Risskov ☎ 82 21 47 47.
- Erik Bjerre Fisker, Bispehavevej 77, 4.tv., 8210 Århus V ☎ 86 15 08 78.

Mandag 2. september

Henning Bender, Lokalhistorisk Arkiv for Aalborg Kommune: Genealogisk informationsspredning via Internettet.

Nye tider på Arkivet - herunder udvandringsprotokollerne på edb, Tønnies-protokollerne ligeså - og det hele ud på internettet.

Mandag 7. oktober

Alm. mødeaften i foredragssalen og på læsesalen i Arkivet. Arkivet er åbent kl. 18-22. Hvem holder "10 minutter"?

Mandag 4. november (FU)

Birgit Løgstrup, arkivchef, Rigsarkivet: Rigsarkivet og jyderne.

Hvordan kan man bedst benytte Rigsarkivet, når man kommer langvejs fra? Hvordan forbereder man sig hjemmefra? Hvilke

faciliteter er der til rådighed? Hvordan er læsesalen indrettet? Hvad kan udlånes? Hvad er filmet? Hvad kan købes? - og til sidst nogle arkivaliegrupper, der er særlig givende for slægtsforskere: Testamentsgratiale- og naturalisationsprotokoller, blanketregnskaber mv.

Mandag 11. november

Aftentur til Landsarkivet i Viborg.

Denne aften i samarbejde *Slægthistorisk Forening Brønderslev* arrangeres besøg på Landsarkivet i Viborg. Bussen afgår præcis kl. 17.45 fra Aalborghallens parkeringsplads, Vesterbro 14. Læsesalen er åben for medlemmer kl. 19-22. Pris pr. person 50 kr. Tilmelding og aflevering af bestillingssedler til Ingrid Gade senest 4. november. Pr. deltager højst 3 bestillingssedler forsy-

net med både arkiv- og løbenummer. Der er selvfølgelig mulighed for at forske, uden at man på forhånd har afleveret bestillingssedler. Tilmelding er bindende, med mindre der sendes afbud senest 8. november.

Mandag 18. november - Salen i "Huset", Hasserisgade, kl. 19.

Finn Jelstrup: Præsentation af søgemuligheder, nyhedsgrupper, konferencer o.l. for slægtsforskere på Internettet og andre on-line adgange. Der bruges storskærm og direkte adgang til de forskellige tjenester. Der vil evt. blive opkrævet et mindre gebyr til dækning af storskærm-leje.

Mandag 2. december

Alm. mødeaften i foredragssalen og på læsesalen i Arkivet. Arkivet er åbent kl. 18-22. Hvem holder "10 minutter"?

Tid og sted

Kl. 19.30: Medlemsmøderne på Arkivet, Arkivstræde 1 (ved Vor Frue Kirke), og foredragene i foredragssalen over Vestbyens Bibliotek, Dannebrogsgade 43, Aalborg.

Kursusvirksomhed

Anton Blaabjerg: *Gotisk skriftlæsning og gamle arkivalier*. 10 tirsdage fra 24. september på Folkeuniversitetet, Badehusvej 23 - for begyndere kl. 16.30-18.30 og - for fortsættere kl. 19-21. Yderligere oplysninger hos læreren ☎ 86 61 04 36. Tilmelding til FU ☎ 98 16 75 00.

Finn Jelstrup: *Pc til slægtsforskning med Brothers Keeper for Windows*. Kurset henvender sig til dem, der gerne vil bruge pc'en som værktøj til at holde styr på aner og efterslægt med tilhørende notater, kildeoplysninger og andet materiale. Start: 28. august. Onsdag kl. 15-19, 21 timer.

- : *Samme kursus* start 23. oktober, onsdag kl. 19-21.35.

- : *Pc til slægtsforskning med Win-Family*. Kurset er baseret på det helt og holdent dansksprogede program Win-Family. Start: Onsdag 23. oktober kl. 16.15-19.

Tilmelding til FOF ☎ 98 13 82 33. Nærmere oplysninger hos læreren ☎ 98 14 44 96.

Jørn Elstrøm Toldbod: *Slægtsforskning for begyndere*. Kursus under FOF-Aalborg på Kjellerupsgades Skole 10 torsdage fra 26. september kl. 19-21.45. Nærmere oplysninger hos læreren ☎ 98 15 79 65. Tilmelding til FOF ☎ 98 13 82 33.

Poul Engberg: *Weekendkursus i slægtsforskning - for fortsættere*. Kursus under AOF-Aabybro på skolen i Aabybro 9., 16. og 17. november kombineret med besøg på Landsarkivet 11. november. Nærmere oplysninger hos Poul Engberg ☎ 98 27 17 13, tilmelding til AOF-Aabybro ☎ 98 26 94 94.

Kontingent

100 kr. pr. husstand for alle foreningens tilbud, HVEM FORSKER HVAD OG SLÆGTEN.

Kaffekassen

Ved møderne kan der købes kaffe/the.

Bestyrelsen

- Birgit Øskov, fmd./kass., Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76.
- Ingrid Wisborg Gade, sekr., Anthon Bachs Vej 6, 9000 Aalborg ☎ 98 12 65 15.
- Hans Erik Luther, Petersborgvej 59, 9000 Aalborg ☎ 98 16 63 34.
- May Britt Hansen, Toftstrupvej 32, 9230 Svenstrup ☎ 98 38 97 11.
- Jørn Elstrøm Toldbod, Sindalvej 19, 9220 Aalborg Øst ☎ 98 15 79 65.
- Per Andersen, suppl., Harlekinvej 7, 9000 Aalborg ☎ 98 18 79 14.
- Lindy Kær, suppl., Byrstedvej 46, Byrsted pr. 9240 Nibe ☎ 98 38 73 56.
- Finn Hejlesen Jakobsen, revisor, Kvisten 27, 9260 Gistrup ☎ 98 32 32 07.
- Kirsten Bovin, revisor, Tinesvej 52, 9380 Vestbjerg ☎ 98 29 68 30.

Egns- og Slægtshistorisk Forening, Holstebro

Lørdag 24. august

Udflugt til Apotekergården i Søndbjerg - se vedlagte program.

Torsdag 19. september (FU)

Gregers Hvidkjær, vagtmester, Landsarkivet for Fyn: Lægdsruller ca. 1788-ca. 1900.

På instruktiv vis fortælles om arbejdet med rullerne efter stavnsbåndets ophævelse, rullernes værdi for slægtsforskningen påpeges, og praktiske råd gives. Søruller vil også blive omtalt.

Torsdag 24. oktober (FU)

Paul G. Ørberg, fhv. arkivar ved Landsarkivet i Viborg: Herredsfogedens arkiv.

Gennem konkrete eksempler demonstreres alsidigheden i retsbetjentarkivet for en slægtsforsker. Vi præsenteres for en glemt herregårdsslægts skæbne.

Torsdag 21. november (FU)

Rigmor Lillelund, slægtsforsker, Naur: Vore forfædre og de andre - de gode og de onde.

Hvordan formede livet sig for vore forfædre? Overholdt de love og forordninger,

levede de et fredeligt liv med naboer og sognefolk, eller træffes de ofte som midtpunkt, når der var stridigheder? Spændende fund fra arkiver.

Tid og sted

Kl. 19.30 på Holstebro Bibliotek. Kaffe og brød medbringes.

Kontingent

125 kr.

Bestyrelsen

- Jytte Knudsen, fmd., Fabersvej 48, 7500 Holstebro ☎ 97 42 69 86 og 97 49 51 00.
- Rita Hansen, kass., Naltoftevej 8, Borbjerg, 7500 Holstebro ☎ 97 46 13 36.
- Susanne Sehested, sekr., Wagnersvej 184, 7500 Holstebro ☎ 97 40 53 51.
- Erik Thomsen, Ålykke 27, 7500 Holstebro ☎ 97 42 88 64.
- Per Nørgaard Laugesen, Hovedgaden 14, Tvis, 7500 Holstebro ☎ 97 43 52 55.
- Kristian Øllgaard, Østerled 2, Mejrup, 7500 Holstebro ☎ 97 42 55 10.
- Helle Leth Jensen, Griegsvej 49 A, 7500 Holstebro ☎ 97 42 99 31.

Slægts- og lokalhistorisk Forening for Bølling-Nr. Horne Herred

Historisk forening bliver historie

Det er med et vist vemod, at vi hermed må meddele, at vi, som det vedtoges på foreningens seneste generalforsamling 25. april 1996, nedlægger foreningen i dens nuværende form.

Årsagen hertil skal først og fremmest findes i det forhold, at vi i den tidligere bestyrelse mener, at den indsats, der ydes, gør bedre fyldest, såfremt det fremover sker i en interessegruppe under Skjern-Egvad Museumsforening. Her kan vi drage fordel af bl.a. det administrative apparat, hvilket igen

medfører, at den hidtidige bestyrelse kan anvende flere kræfter på arkivarbejde.

Nedlæggelsens ikrafttræden vil være at regne fra generalforsamlingen, dog således, at for de medlemmer, som har betalt 1996-kontingentet, vil foreningen af midlerne betale for/abonnere på **SLÆGTEN** og **HVEM FORSKER HVAD** i 1996. Den endelige afvikling af foreningen kan så forventes afsluttet med udgangen af dette år.

Samtidigt opfordres de af vore hidtidige medlemmer, der ikke for nuværende allerede er medlemmer af Skjern-Egvad Muse-

umforening, til snarest at indmelde sig i denne, hvori vi så vil forsøge at danne en slægts- og lokalhistorisk interessegruppe.

Derfor bedes evt. korrespondance til vor nu ophørte forening fremover adresseres til:
Skjern-Egvad Museum
Bredgade 77
6900 Skjern
att.: Slægts- og lokalhistorisk gruppe.

Museets medarbejdere sørger for at videregive materiale til interessegruppen. De af vore medlemmer, der vælger at følge denne opfordring, bedes henvende sig på nævnte adresse eller ringe dertil ☎ 97 35 22 50 og tale med Thordis, som så vil "forbinde jer" til interessegruppen, hvor der bliver oprettet en "styringsgruppe", som vil forestå kontakten til gruppens medlemmer. Vore forventninger til fremtiden er, at vi stadig håber at kunne afholde forskellige arrangementer - foredrag, udflugter og lign.

Hvad angår abonnement for 1997 og senere på **SLÆGTEN** og **HVEM FORSKER HVAD** har vi - indtil videre - valgt at lade det være op til den enkelte, hvorvidt vedkommende ønsker at abonnere på disse publikationer i form af privat årsabonnement.

Idet vi i den "gamle" bestyrelse håber, at dette tiltag vil blive til gavn for vore hidtidige medlemmer og forbindelser, takker vi for den tid, der er gået, og glæder os til muligvis at vende tilbage i en ny "indpakning"

"Afviklingsudvalget"

- Keld Vinther, fmd., Klostermarken 62, 6900 Skjern ☎ 97 35 34 19.
- Jytte Christensen, kass., Ørnevej 13, 6880 Tarm ☎ 97 37 12 51.
- Benny Madsen, Bavnehøj 6, Bølling, 6900 Skjern ☎ 97 36 80 76.
- Hans Nielsen, Chr. Hansensvej 9, 6900 Skjern ☎ 97 35 08 27.

Tirsdag 3. september kl. 13-17
Første tirsdag i måneden i Marie Lauritsens Hus. Åbent Hus. Register-gruppen mødes.

Tirsdag 17. september kl. 13-17
Register-gruppen.

Onsdag 18. september kl. 19.30
Arkivbesøg i Aabenraa - Tilmelding til *Gotisk Kursus og Slægtsforskning med edh.*

Mandag 23. september kl. 19
Gotisk Kursus begynder på Hertug Hans

Skolen ved Irene Sørensen. Materialer 100 kr. for medlemmer.

Tirsdag 1. oktober kl. 13-17
Åben eftermiddag og Register-gruppen.

Onsdag 9. oktober kl. 19.30
Hans H. Worsøe: Retsbetjentarkiver.

Tirsdag 15. oktober kl. 13-17
Register-gruppen.

Onsdag 30. oktober kl. 19.30
Birgith Hansen, Tønder: Kort- og Matrikelstyrelsen - hvordan bruger jeg den?

Tirsdag 5. november kl. 13-17
Første tirsdag i måneden - vi mødes i Marie Lauritsens Hus. Register-gruppen mødes.

Tirsdag 19. november kl. 13-17
Register-gruppen.

Onsdag 20. november 19.30
Aneaften. Et af vore medlemmer fortæller.

Tirsdag 3. december kl. 13-17
Første tirsdag i måneden - vi mødes i Marie Lauritsens Hus. Register-gruppen mødes.

Onsdag 11. december kl. 19.30
Juleafslutning - Ingrid Schrøder fortæller.

Onsdag 8. januar 1997 kl. 19.30
Generalforsamling.

Tid og sted
Hvor intet andet er nævnt, kl. 19.30 i Marie Lauritsens Hus, Bramdrup Vestergade 7 i Bramdrup.

Kontingent
100 kr., par 125 kr.

Bestyrelsen
- Orla Iver Madsen, fmd., Skovbrynet 14, 6100 Haderslev ☎ 74 52 15 14.
- Hans Christian Baagøe, næstfmd., Gammelengvej 15, 6630 Rødding ☎ 74 84 24 66.
- Ove Friis, sekr., Kærsangervej 30, 6100 Haderslev ☎ 74 52 59 23.
- Ella Damgaard, kass., Hans Tausensvej 29, 6100 Haderslev ☎ 74 53 54 49.
- Hanne Franck, Havrevænget 12, 6100 Haderslev ☎ 74 53 08 19.

Slægtshistorisk Forening Korsør

Torsdag 19. september
Foredrag med lysbilleder ved Erik Nielsen.

Torsdag 17. oktober
Besøg i Mormonkirkens Slægtshistoriske Center i Slagelse. Adresse: Skovvejen 50, Slagelse.

Torsdag 14. november
Foredrag med lysbilleder om det gamle Korsør ved Gyrit Kaaber Jørgensen.

Yderligere oplysninger om mødedage fås ved bestyrelsen.

Tid og sted
Kl. 19-22 Korsør Bibliotek.

Kontingent
100 kr., par 150 kr. - incl. SLÆGTEN og HVEM FORSKER HVAD.

Bestyrelsen
- Karin Vedel, fmd., Borgbjergvej 8, 4242 Boeslunde ☎ 53 57 11 19.
- Edith Ørbech Madsen, kass., Baggade 39, 4220 Korsør ☎ 53 57 01 63.
- Tove Thunbo, Kjærvej 276, 4220 Korsør ☎ 53 57 39 92.
- Anni Iversen, Rønne Allé 7, 4220 Korsør ☎ 53 57 48 03.
- Flemming Schau Ludvigsen, Tyreengen 14, 2.th, 4220 Korsør ☎ 53 57 39 81.

Torsdag 12. september

Sæsonen starter på Roskilde Bibliotek med en demonstration af Internettet. Mødetid: Kl. 19. - Kom i god tid, hoveddøren lukkes kl. 19! - Også for ikke-PC-brugere!

Onsdag 9. oktober

Mikael Horn fortæller noget om fotografiets historie. Titlen kendes ikke på nuværende tidspunkt.

Torsdag 14. november

Poul Fjeldgård, Politihistorisk Museum: Forbrydelse og straf.

Onsdag 11. december

Julemøde. Vi underholder os selv.

Torsdag 16. januar 1997

Medlemsmøde. Problemer løses i fællesskab.

Tid og sted

Kl. 19.30 i lokale nr. 344 på Kildegården, Helligkorsvej 5. - Medbring selv kaffe m.v. - NB! 12.9 på biblioteket kl. 18.55.

Kontingent

125 kr., par 180 kr., incl. SLÆGTEN og foreningens årsskrift. Gæster 20 kr. pr. møde. Vore egne arrangementer er åbne for alle interesserede.

Bestyrelsen

- Kit Bisgaard, fmd., Åstoften 14, Svogerslev, 4000 Roskilde ☎ 46 38 35 14.
- Stefan Andersen, kass., Toftevangen 19, 4130 Viby Sj. ☎ 46 19 41 73.
- Karna Hansen, sekr., Klokkervej 30, 4000 Roskilde ☎ 42 36 10 56.
- Henning Kiilerich Frederiksen, Bjældevej 5, 4000 Roskilde ☎ 42 36 90 90.
- Niels-Bjarne Kristensen, Dr. Sofiesvej 22, 4000 Roskilde ☎ 46 35 37 73.

Slægtshistorisk forening for Sydsjælland

Tirsdag 17. september

Svend C. Dahl: Næstved-egnens stednavne. Stednavne, deres alder, betydning og kulturhistoriske værdi. Om stednavne, kulturhistorie og enkelte stednavnetyper.

Tirsdag 8. oktober

Peter Korsgaard, Matrikelarkivet. Selv om dette arkiv ikke er det væsentligste sted for slægtsforskere, rummer det spændende navnestof, navnlig fra første

halvdel af 1800-tallet. Hvis man vil vide noget om anernes jordbesiddelser, er Matrikelarkivet et centralt sted. Foredraget giver os en indførelse i arkivets indhold og brug.

Torsdag 7. november

Hans Jørgen Marker, Dansk Data Arkiv: Hvad er Dansk Data Arkiv? - Perspektiver, kildeindtastningsprojektet - status og fremtidsperspektiver.

Onsdag 11. december (FU)

Jutta Bojsen-Møller fortæller om sin tipoldemor: Eline Bojsens erindringer *men størst er kærligheden.*

Eline Bojsen var præstekone i Marvede midt i forrige århundrede, men formentlig ville hun være glemt af alle i dag, hvis ikke hun havde skrevet sine erindringer: Om dagligdagen, som den formede sig for halvandet århundrede år siden. Hun tegner også et billede af datidens Danmark ..., - en barsk kvindeverden og et stormfuldt ægteskab. Hun fødte 11 børn 1835-54, og 3 af dem døde som små.

Mandag 20. januar 1997

Jørn Piø, Dansk Folkemindesamling.

Præsentation af biblioteket og samlingen af håndskrifter vedrørende folkeminder. Hvad findes der af interesse for slægtsforskere? Traditioner før og nu. Hvad betød traditionerne, da de opstod? Hvor stammer de fra? Hvor gamle er vores traditioner?

Mødedatoer i 1997

Onsdag 19. februar, tirsdag 11. marts og onsdag 16. april.

Tid og sted

Hvor intet andet anføres, kl. 19.30-22 i lo-

kale 217 på Grønnegades Kaserne. Julemøde i "Pejsestuen" på Grønnegades Kaserne.

Kontingent

90 kr., par 150 kr. Gæster 30 kr. pr. møde.

Kursusvirksomhed

Grundkursus og fortsætterkursus i slægtsforskning ved Ole Pilegaard Hansen under LOF; annonceres i dagspressen samt LOFs husstandsomdelte "blå kursushæfte". Kurserne afholdes på Næstved-egnens Lokalhistoriske Arkiv, "Den gl. Amtsgård", Teatergade 16 i Næstved. Nærmere oplysninger hos læreren ☎ 55 54 64 05.

Bestyrelsen

- Henning Ballegaard, fmd., Vagtelvej 35, 4700 Næstved ☎ 53 72 95 24.
- Ole Pilegaard Hansen, kass., Fyrrevej 7, Fensmark, 4700 Næstved ☎ 55 54 64 05.
- Karin Mørck, sekr., Kildebakken 14, 4700 Næstved ☎ 53 72 74 74.
- Knud Rahbæk Frederiksen, Fællesejevej 14, 4700 Næstved ☎ 53 72 55 08.
- Keld Andersen, Askovvej 23, Aaside, Tappernøje ☎ 53 76 57 36.

Slægtshistorisk Selskab
for Østsjælland

Tirsdag 2. september

Birgit Løgstrup, dr.phil., arkivchef, Rigsarkivet: Skolerne på landet i det 18. århundrede.

Undervisning og reformation (1536) hører sammen i Danmark. Derfor findes der arkivaliske spor både i gejstlige (præst, provst

og biskop) og i verdslige arkiver (gods og amtmand). - Hvornår begyndte børnene på landet at gå i skole? Hvad lærte de? Og hvornår kunne skolegang passes ind i deres tilværelse med arbejde og leg? Dette og andre spørgsmål søges besvaret i foredraget.

Onsdag 9. oktober

Erik Kann, genealog: Slægtsforskning i Sønderjylland.

Hvad bør man vide? - Hvordan gør man? Hvad er specielt ved kirkebøger, personregistre og andre arkivalier, når det gælder slægtsforskning i Sønderjylland og syd for grænsen?

Mandag 4. november

Vi vil - efter manges ønske - forsøge at genindføre medlemsmøder uden fastlagte aktiviteter. Vis din interesse ved at komme med oplæg om, hvad du har af ønsker eller eventuelle problemer til debat. I hvert fald vil du denne aften have mulighed for at sludre og udveksle erfaringer.

Torsdag 5. december

Julemøde.

Ud over vores sædvanlige julehygge vil Jørgen Hvidtfeldt Nielsen denne aften fortælle "Lidt om Køge i gamle dage". - JHN kan føre sin slægt flere hundrede år tilbage her i Køge.

Torsdag 16. januar

Generalforsamling.

Tid og sted

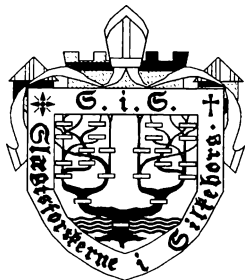
Kl. 19 i Musikcafeen på Teaterbygningen (bemærk: ændringen af sted).

Kontingent

150 kr., par 200 kr. Gæstekort 25 kr.

Bestyrelsen

- Dirck Jensen, fmd., Kaprifolievej 1, 4600 Køge ☎ 53 65 27 46.
- Raymond Brix, kass., Skovparken 66, st. th., 4600 Køge ☎ 53 63 93 60.
- Kirsten Nielsen, sekr., Storeholm 49, 2670 Greve ☎ 42 90 69 88.
- Henning Mathiesen, red. *Stamtræet*, Ringstedvej 119, Lellinge, 4600 Køge ☎ 53 66 00 77.
- Dorrit Hvenegaard, Askøvej 20, 4652 Hårlev ☎ 53 68 73 12.

Tirsdag 3. og 17. september

Studiekreds i gotisk - lettere tekster. Materialeudgifter kr. 50 - betales første gang.

Tirsdag 24. september

Paul G. Ørberg, fhv. arkivar: Retsbetjentarkiver.

Vi pejler os frem gennem retsbetjentarkiver m.m. på sporet af et godt gemt og godt glemmt eventyr.

Tirsdag 1. og 15. oktober

Studiekreds i gotisk fortsætter.

Tirsdag 22. oktober

Svend-Erik Christiansen: Edb og slægtsforskning.

Den tidligere formand for DIS-DANMARK fortæller om brugen af edb i slægtsforskningen.

Tirsdag 5. november

Studiekreds i gotisk fortsætter.

Torsdag 7. november

Forskeraften på Landsarkivet i Viborg kl. 19-22 (*tilmelding og betaling senest 22. oktober*).

Arrangementet afholdes sammen med de slægtshistoriske foreninger i Århus og Viborg, hvorfor der er et begrænset antal pladser. Prisen pr. person er 40 kr., der betales til Ulla Nørskov senest 22. oktober

sammen med evt. aflevering af bestillings-sedler på arkivalier. Samtidig oplyses om kørelighed ønskes eller gives.

Tirsdag 19. november

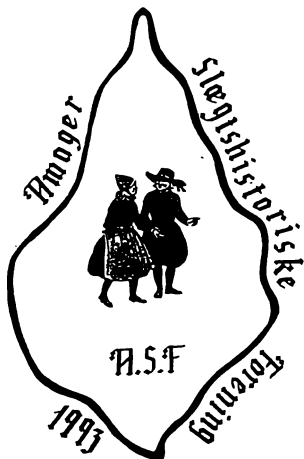
Knud Prange, mag.art.: Herligt hjælpemiddel til jysk slægts- og personalhistorie: Arkivar S. Nygård og hans jyske samlinger.

Tirsdag 26. november

Studiekreds i gotisk fortsætter.

Tid og sted

Kl. 19 i Silkeborg Medborgerhus, Søvej.

Mandag 5. august

Jørgen Winter, Simon Peters Kirke, fortæller om kirkebogsregistreringer og kirkebogens historie.

Mandag 2. september kl. 19-22.

Vi besøger atter Landsarkivet for Sjælland.

Jan Pedersens oplæg handler denne gang om amtmanden og hans arkiv. Derefter egen forskning. Vi mødes foran indgangen kl. 18.50.

Mandag 7. oktober

Slægtsforskning på edb. Niels Gjermandsen præsenterer Brothers Keeper.

Kontingent

100 kr., par 150 kr.

Bestyrelsen

- Ulla Nørskov, fmd., Solbakkevej 67, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 07 14.
- Vivi Bøgestrand, næstfmd., Trymsvej 20, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 32 43.
- Esther Hvilhøj, kass., Vesterled 2, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 44 55.
- Ole Sørensen, sekr., Langelinie 32, 8600 Silkeborg ☎ 86 81 40 83.
- Bent Kokborg, Frederiksberggade 62, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 18 04.

Mandag 14. oktober kl. 19-?

Besøg på Kort og Matrikelstyrelsen, Rentemestervej 8, København NV.

Bent Bødker holder foredrag ca. 1½ time, hvorefter vi kigger på de bestilte kort og protokoller. Vi mødes foran hovedindgangen kl. 18.50.

Tirsdag 5. november (OBS: Dato ændret)

Knud Prange: Hvordan man kan føre en bondeslægt tilbage til 1400-tallet.

Mandag 2. december

Juleafslutning efter traditionen med gløgg, æbleskiver og hyggeligt samvær.

Tid og sted

Ordinære møder kl. 19 i mødelokalerne på Tårnby Hovedbibliotek, Kamillevej 10, Kastrup. - Kaffe, øl og vand kan købes.

Kontingent

100 kr., par 150 kr., betales i januar. Gæstebetaling ved foredrag 20 kr.

Bestyrelsen

- Jens Arne Jakobsen, fmd., Sirgræsvej 65, 2.tv., 2770 Kastrup ☎ 32 50 50 04.
- Britta S. Mortensen, sekr., Nålemagerstien 14, 2300 København S. ☎ 31 58 73 93.
- Anders Gadegaard, kass., Holdkærs Ager 183, 1.tv., 2770 Kastrup ☎ 31 51 10 87.

Slægtshistorisk Forening i Ry

Onsdag 11. september
Samarbejdsaften.

Onsdag 8. oktober
Besøg på Egnsarkivet i Hylke. Anna Rasmussen viser rundt og fortæller.

Onsdag 13. november
Samarbejdsaften.

Onsdag 4. december
Juleafslutning.

Tid og sted
Kl. 19.30, ordinære møder i Foreningssalen i Låsby Skole.

Kontingent
125 kr., par 200 kr.

Bestyrelsen
- Svend Ingerslev-Olesen, fmd., Lindevej 3, 8670 Låsby ☎ 86 95 11 22.
- Knud Aagaard, næstfmd., Kirkevej 73, 8670 Låsby ☎ 86 95 15 86.
- Rita Harder, kass., Bøgevej 2 B, 8680 Ry ☎ 86 89 14 37.
- Kaj Ahlburg, sek., Kildebakken 36, 8680 Ry ☎ 86 89 14 63.
- Inger Olsen, Skovagervej 3, 8680 Ry ☎ 86 89 32 53.

Torsdag 22. august
Åbent hus kl. 19.22 i Søndergade 8. Derefter åbent hver torsdag.

Onsdag 18. september
Gotisk læsning - studiekreds for medlemmer kl. 9.30-11.30 i Søndergade 8. Derefter hver onsdag.

Onsdag 2. oktober
Medlemsaften med udveksling af aneoplysninger og gode ideer.

Onsdag 30. oktober (FU)
Gregers Hvidkjær, Landsarkivet for Fyn: Om lægdsruller.
Lægdsrullerne er vigtige slægtshistoriske

kilder, idet de bl.a. giver mulighed for at følge flytninger. Indtil 1849 var kun "bondefødte" mænd værnepligtige. Derefter indførtes - med enkelte undtagelser - værnepligt for alle.

Mandag 11. november
Aftentur til Landsarkivet i Viborg.
I samarbejde med *Slægtshistorisk Forening for Aalborg-egnen* arrangeres "selv-køretur" til Landsarkivet i Viborg. Læsesalen er åben for medlemmer kl. 19-22. Pris pr. person 50 kr. Tilmelding og aflevering af bestillingssedler til Chr. Thøgersen senest 30. oktober. - Pr. deltager højst 3 bestillingssedler forsynet med både arkiv- og løbenummer. Der er selvfølgelig mulighed for at forske, uden at man på forhånd har afleveret bestillingssedler. Tilmelding er bindende, med mindre der sendes afbud senest 8. november.

Onsdag 4. december
Julemøde. - Fhv. provst Per Clemmensen, Brønderslev, fortæller.

Tid og sted
Kl. 19.30 i Menighedshuset, Bredgade. -

Kaffe kan købes ved møderne.

Kontingent

75 kr., par 100 kr.

Bestyrelsen

- Christian Thøgersen, fmd., Dannebrogsgade 119, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 22 04.
- Kirsten Aagaard Andersen, næstfmd., Ha-

raldsgade 2, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 10 17.

- Ruth Nordentoft Nielsen, kass., Baldersgade 22, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 31 97.
- Karen Henriksen, sekr., Stevnsgade 16, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 54 49.
- Annalise Sørensen, Hvilshøj Mark 125, 9700 Brønderslev ☎ 98 81 14 49.

Hvidovre Slægtsforskere.

forening af slægtsforskere
oprettet den 1. august 1993.

Mandag 2. september
Årsmøde i Rytterskolen.

Tirsdag 3. september
Start på studiekreds og gotisk skriftlæsning.

Tid og sted
Hver mandag kl. 13-16 og hver tirsdag kl. 14-16 i Rytterskolen.
Undervisning i pc-brug og hjælp til læs-

ning af folketællinger og kirkebøger på mikrofilm. - Studiekreds hver 2. tirsdag. - Ju-leafslutning tirsdag 17. december.

Formand
Dan Olsen, Spurvehøjvej 17, st.tv., 2650 Hvidovre ☎ 36 78 86 42.

Foreningens adresse: Rytterskolen, Hvidovre Kirkeplads 1, 2650 Hvidovre.

Øvrige programmer

- fra de 10 regionale foreninger, der *ikke* abonnerer på SLÆGTEN, er flg. indsendt:

Slægthistorisk Forening Herning

16.9. Bertil Larsen, Møllehistorisk Samling: Møller og møllere i gamle dage.

21.10. Kaj Halse, kreditforeningsdirektør: Kreditforeningernes udvikling, historie og arkivalier.

18.11. Rundvisning på Tekstilforum, Vestergade 20, Herning, ved museumsdirektør Ulla Thyrring.

16.12. Erik Kann: Sundhed og sygdom. Fmd.: Ingelise L. Nielsen, Granly 1, 7451

Sunds ☎ 89 33 53 62/97 14 16 32.

Koldinghus

Forening af Slægtsforskere

3.9. P.G. Ørberg, fhv. arkivar, Viborg: En guldalderslægt - og dens sorte får.

1.10. Erik Kann, genealog, Virum: Kød på slægten.

5.11. Laura Meyer Hansen, Kolding: Fra svenskekrigene til udskiftningen i Vonsild.

10.12. Birgitte Spoorendonk, Vamdrup: Ju-

letraditioner i Sydslesvig.

Møder: Kl. 19.30, Kirkesalen i Sct. Jørgens Gaard. - Fmd.: Søren Stengaard (Jensen), Jernbanegade 10, 6580 Vamdrup ☎ 75 58 39 46.

Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn

9.9. Egill Snarrason, dr.med.: Sygdomme i 17-1800-tallet.

14.10. Knud Aundorff: Hvordan finder jeg slægtninge i USA.

11.11. Knud V. Jespersen, dr.phil., professor: Ridderbiografier i Ordenskapitlet.

9.12. Georg Nellemann: Gamle danske håndværk.

Møder: Kl. 19.30, "Mormonkirken", Priorvej 12, Frederiksberg. Fmd.: Jørgen Aasberg, MacDonald Allé 15, 2750 Ballerup ☎ 44 97 01 71.

SSF-foreningernes medlemmer indbydes til at deltage i *Slægtsforskerdag* i København:

Vore forfædre i arbejde.... Slægtsforskerdag i København lørdag 21. september på DSB-Skolen ved Østerport

Det var, før man opfandt 37-timers ugen og arbejdsløsheden - vore forfædre arbejdede fra sol stod op til sol gik ned. Hvad bestilte de - og hvordan kan vi få noget at vide om deres dagligdag?

Vi er taknemmelige, når vi har billeder, breve og andre dokumenter, der knytter sig til vore formødre og forfædre - vi vil nemlig gerne lære dem at kende som personer, som rigtige mennesker af kød og blod, følge dem i deres dagligdag, så langt kilderne giver mulighed herfor.

Vore 4 foredragsholdere hjælper os til - med henvisning til kendte og mindre kendte kilder - at finde ud af, hvorledes netop *vore* formødres og forfædres arbejdsdag har været - hver især har de nemlig sat sig spor.

Kyndige foredragsholdere fører os gennem

denne jungle, som alle har rådighed over på vore arkiver. Måske skal vi blot læse nogle af de kendte kilder på en ny måde, måske hører vi om kilder, der er ukendte for os.

Slægtsforskerdagen afholdes lørdag 21. september kl. 8.45-16 på DSB-Skolen, Folke Bernadottes Alle 7, Kbh. Ø (ved Østerport Station - gode P-forhold). - **Deltagergebyr 100 kr.** indbetales på giro-kort, som tilsendes sammen med bekræftelsen. **Evt. frokost - 75 kr.** - betales sammen med deltagergebyret. Der serveres kaffe/the - formiddag og eftermiddag. Medbragt mad kan indtages. Drikkevarer til rimelige priser.

Tilmelding senest 25. august med navn, adresse og telefon-nr. samt evt. frokost-ønske til Jørgen Aasberg, MacDonald Allé 15, 2750 Ballerup ☎ 44 97 01 71.

Program

Kl. 8.45 velkomst og praktiske oplysninger.
Kl. 9 Birgit Løgstrup, dr.phil., arkivchef ved Rigsarkivet: *Landsbyen og min stavnsvundne forfar.* - Anvisning på de mange forskellige arkivalier, som er til rådighed, og som foredragsholderen har benyttet i den spændende bog *Bundet til jorden.*

Kl. 10 Vi stiller spørgsmål.

Kl. 10.30 Carsten Hess, cand.mag., museumsinspektør, Egnsmuseet Færgedgården ved Frederikssund: *Håndværkeren i landsbyen* - smeden, mølleren, væversken, tømreren, spindersken og mange andre, herunder også samspillet mellem by og land.

Kl. 11.30 Vi stiller spørgsmål.

Kl. 12 Frokost.

Kl. 12.45 Lone Hvass, mag.art., museumsinspektør, Helsingør Museum: *Portræt af købstaden og dens indbyggere.* - Hvordan kommer vi tæt på den enkelte borger - også kvinderne, embedsmanden, købmanden, brændevinsbrænderen og mange flere - bl.a. ved læsning af kirkebøger på en "ny" måde.

Kl. 13.45 Vi stiller spørgsmål.

Kl. 14.45 Ole Degn, dr.phil., arkivar, Landsarkivet i Viborg: *Købstadens hånd-*

værkere i og uden for lavene. - Hvordan blev man optaget i håndværkslavene, hvem blev frimester og de mange andre.

Kl. 15.15 Vi stiller spørgsmål.

Kl. 15.45 Afslutning.

Foreningernes medlemsblade

Af SSF's 32 regionale medlemsforeninger udgiver 6 eget medlemsblad, se listen s. 13. Foreningerne i bl.a. København og Køge udgiver kvartalsblade, hvorpå der kan tegnes årsabonnement for henholdsvis blot 40 og 35 kr. - Af indholdet i bladet fra København, *Slægt & Stavn* 1996:2, kan nævnes en nyttig oversigt over kilder i København til islandsk slægtsforskning. - Og af ind-

holdet i bladet fra Køge, *Stamtræet*, 1996:1, kan nævnes oplysninger om hartkorn og dets beregning (eksempler fra Vestjylland) og en liste over de filmkort ved kirkebøger, som foreningens medlemmer har stillet til udlån indbyrdes pr. 10.1.1996.

Interesserede, der ønsker at bestille andre foreningers medlemsblade, kan benytte formandslisten s. 13-14.

SSF's nye formand og pressen

At S sammenslutningen har fået ny formand, ved vi måske alle inden for slægtsforskernes snævre kreds, men også pressen i Silkeborg er blevet opmærksom herpå. - *Midtjyllands Avis* bragte 18. maj den glade nyhed under overskriften *Slægtsforskning giver livet mening*.

Om Ulla Nørskov hedder det bl.a.: Hun roder i gamle kirkebøger og næsten ulæselige skrifter. Hun har fundet frem til hele 3.000 efterkommere af tip-tip-oldefar Jørgen Hansen. - U.N. er slægtsforsker og har i tre år været formand for Slægtsforskerne i Silkeborg. Nu er hun også blevet valgt til formand for den overordnede forening i Danmark, S sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger.

I stykket oplyser hun, at de fleste slægtsforskere er, hvad man kan kalde midaldrende, og U.N. frygter, at det kan blive svært at få ungdommen med: For de unge kan også have det problem, at de kun kan læse formskrift, så de får endnu sværere ved at tyde kirkebøgerne, som jo dels er skrevet med gotiske bogstaver og de nyere i skråskrift. -

Så om det virkelig kan blive enden på den slægtsforskning, der ellers i den grad har grebet om sig i de sidste år, er ikke til at sige. **Men i hvert fald har slægtsforskningen foreløbig en god fremtid med 48-årige Ulla Nørskov ved roret i både den lokale og nationale forening [fremhævnning ved AB].**

Nyt fra Odense

Henvendelser vedr. alle 3 indlæg: Jytte Skaaning, Vinkældervej 6 A, 5000 Odense C
☎ 66 14 88 77.

Rod i Odense

Slægtshistorisk Forening, Odense, har endnu nogle få eksemplarer til salg af bogen om *Odenseanernes aner*.

I anledning af Odenses byjubelåum i 1988

indsamlede foreningen 36 anetavler i en konkurrence om, hvilken borger i byen, der kunne føre sin slægt længst tilbage i kommunen. Tavlerne, der nu er udgivet på tryk i anledning af Slægtshistorisk Forenings 25

års jubilæum, er bearbejdet af Lise Lund. A5-format, 168 sider, garnhæftet med kartonbind. Illustreret med en snes sort-hvide billeder og forsynet med litteraturhenvisninger og et navnerregister. Pris 120 kr. + porto og forsendelsesomkostninger.

Tilbud til arkivgæster på Landsarkivet for Fyn

- 1 Oversigt over indholdet af reolerne i det højfrekvente magasin (selvbetjening) på læsesalen. - Pris: 10 kr. + porto.
- 2 Navneregistre til borgerskabsprotokoller - oversigt og eksempel på, hvordan man arbejder med borgerskabsprotokoller. - Pris: 5 kr. + porto.
- 3 Navneregistre til lavsprotokoller - oversigt og eksempel på, hvordan man arbejder med lavsprotokoller. - Pris: 5 kr. + porto.

Efterlysning

Pressens Radioavis efterlyser

Ane Kirstine Jørgensen/Jørgensdatter, bortgået 18. maj 1855 fra Odense Tugthus.

Signalement

21 år gl. Middel af vægt og stærke lemmer. Blondt hår og blå øjne. Hun var iført gråt hvergarnsskørt, hvid bluse, ternet tørklæde samt træsko.

Personlige data

Født uden for ægteskab 14.5.1834 i Ejlby Sogn af Karen Pedersdatter (f. i Gelsted Sogn), der tjente på Sandagergård (Nr. Sandager Sogn). I pleje hos fasteren Marie Henriksdatter, gift med husmand Rasmus Mortensen i Hårslev Sogn, hvor hun blev konfirmeret 1848. Derefter ud at tjene.

Arkivspor

I februar 1853 blev hun ved ekstrarettens i Odense idømt 2 x 5 dages fængsel på vand og brød for bedrageri, idet hun havde tilegnet sig et par fruebenklæder og 3 skørter i to odenseanske købmandsfruers navne. Straffen blev afsonet i Odense arrest i marts 1853. Sommeren 1853 blev hun imidlertid syg og indlagt på Odense Fattiggårds sygestue. Udgifterne til ophold og medicin afholdtes af fattigkommissionen, som bagefter søgte refusion herfor. Men først måtte Ane Kirstines forsørgelsessted findes. Skulle det være Ejlby (fødested), Hårslev (pleje) eller Nr. Sandager (mors opholdssted). Sagen blev overdraget amtmanden for Odense Amt. Efter nøje undersøgelser og overvejelser resolveredes i januar 1854, at Ane Kirstine var forsørgelsesberettiget i Nr. Sandager Sogn, hvor moderen havde opholdt sig 10 månedersdagen før fødslen (NB: Denne forordning trådte først i kraft januar 1844).

9. maj 1854 blev hun idømt et års tugthus for tyveri af et søvlommeur. Da hun hverken havde tjeneste eller opholdssted anbragtes hun midlertidigt i arresten. Herfra overflyttedes hun (20 år gl.) 18. maj 1854 til afsoning i Odense Tugthus.

Efter løsladelsen 18. maj 1855 forsvinder hun! - Gid man kunne tage Georg Gearløs' tidsmaskine (fra Anders And-bladet) tilbage til denne dag og stå foran porten og se, hvad der skete, da hun kom ud i "friheden". - Her ender sporet af Ane Kirstine Jørgensen. - Hvordan endte hendes dage?

Dusør

Oversættelse af de hidtil fundne arkivalier vedr. Ane Kirstine Jørgensen eller et spændende foredrag i din forening!

Kirkebøgerne skal på computer

af Erik Bjørn Møller. - Kilde: *Berlingske Tidende*, 1. sektion fredag 17. maj 1996.

For godt 10 år siden var det aldrig gået godt. Kirkelige kredse på stribe ville have udsendt et ramaskrig over de ugudelige planer om at revolutionere det århundredgamle

og traditionsrige system med håndskrevne kirkebøger og erstatte dem med edb.

Men sådan er det ikke længere, lyder det overbevisende fra kirkeminister Birte Weiss

(S) og kontorchef Steffen Brunés, Kirkeministeriet.

"I det kirkelige miljø er man meget optaget af at være en moderne arbejdsplads. Og hvis det betyder, at man kan få mere tid til sognebørnene, er jeg overbevist om, at ideerne vil møde velvilje," siger Birte Weiss.

Steffen Brunés er formand for den arbejdsgruppe, der netop har afleveret en rapport til ministeren med anbefalinger af at gennemføre en reform af kirkebogssystemet.

"Udfordringen bliver at få de involverede med. Men jeg tror, tiden er moden nu. For 10 år siden ville vi have oplevet en rygmærksreaktion fra mange. Men i dag er jeg faktisk temmelig optimistisk," siger Steffen Brunés.

Det bygger han bl.a. på erfaringerne med den bredt sammensatte arbejdsgruppe. Den består bl.a. af biskop Kresten Drejergaard, Fyns Stift, formanden for provsterne, Jakob Hvidt, formanden for præsterne, Peter Krogsøe og formanden for kordegnene, Per Niemann Korsholm.

I begyndelsen var der i gruppen udbredt skepsis over for indførelsen af edb. Men som det hedder i et brev til kirkeministeren: "Arbejdsgruppen har gennemgået en markant udvikling i sin holdning til problemstil-

lingen og til løsningsmulighederne." - "Det blev hurtigt klart for os, at hvis denne opgave skal løses fornuftigt i det næste århundrede, så skal der en ændring til," siger Steffen Brunés.

Ud over effektiviseringen i præsternes og kordegnenes arbejde vil det medføre en bedre service over for borgerne.

"Hvis du står i Skagen og har brug for en attest, kan du gå ind og få den udskrevet med det samme - også selv om du er fra Brønshøj," siger Steffen Brunés.

Den forbedrede informationservice skal også komme andre offentlige instanser til gode. De skal kunne trække på oplysningerne - hvis de vel at mærke i forvejen har adgang til dem.

"Alt, hvad der i dag er fortroligt, skal selvfølgelig fortsat være det. Det er ikke tanken, at alle skal kunne gå ind og undersøge for eksempel adoptionsforhold, eventuelle kønsskifteoperationer eller skiftende ægteskabelige status. Og sikkerhedsmæssigt skal systemet være i top," siger Steffen Brunés.

Årligt skriver præster og kordegne 67.000 fødsler, 67.000 dødsfald, 17.000 vielser og 15.000 navneændringer ind i kirkebøgerne. Kirkeministeren sender i næste uge rapporten til Folketingets kirkeudvalg.

Første udvandrerdatabase på Internettet

af Henning Bender, Lokalthistorisk Arkiv for Aalborg Kommune/Det danske Udvandrerar-
kiv, Arkivstræde 1, Box 1353/1731, 9100 Aalborg ☎ 98 12 85 77/98 12 57 93.

Amerikansk slægtsforskning

"At finde sine rødder" er et udtryk, der stammer fra USA. Surfer man på Internettet, finder man næppe nogen befolkning i verden, der er mere engageret i slægtsforskning end den amerikanske. Det er bl.a. derfor, at Internettet med de mange genealogiske servere og inddaterede kilder er blevet så populært og udbredt i USA. Hvadenten man bor i Alaska eller Florida, kan man via sin hjemmecomputer søge sine rødder over alt i Nordamerika. Det er imidlertid svære-

re, når rødderne skal findes blot få generationer tilbage, for det skal for det overvejende flertal af amerikanere ske i Europa.

Amerikansk materiale

Amerikanske slægtsforskere skal som udgangspunkt vide fra hvilket land, deres forfædre indvandrede. Her er de dog bedre hjulpet end folk i alle andre lande, der er sammensat af efterkommere efter indvandrere. Fra og med 1820 har man bevaret passagerlisterne for samtlige skibe, der an-

kom til USA's østkysthavne. Indtil 1897 blev listerne udfyldt af indvandrerskibenes kaptajner, der under ed skulle give korrekte oplysninger om hver enkelt passagers navn, alder, køn, stilling og statstilhørsforhold. Fra 1897 blev listerne - og nu langt mere detaljeret - udfyldt af immigrationsmyndighederne.

Problemer i det amerikanske materiale

Det burde jo betyde, at man fra og med 1820 skulle kunne finde alle indvandrere til USA, også de danske, som jo først er registreret fra og med maj 1868 som udvandrere i Danmark. Men mærkeligt nok har det vist sig, at der i forhold til de amerikanske indrejseopgivelser er alt for mange mennesker af dansk oprindelse i de amerikanske folketællinger i anden halvdel af forrige århundrede. En nærmere kontrol af nationalitetsangivelserne i de amerikanske ankomstlister er dog aldrig foretaget. Det skyldes, at det europæiske sammenligningsmateriale - afgangslisterne - er sparsomt bevarede og svært tilgængelige.

Det europæiske materiale

Afgangslisterne fra Hamburg 1850-1934 med ca. 5 mill. udvandrere er de vigtigste. De indeholder både passagererne på de direkte oversøiske skibsafgange fra Hamburg samt de indirekte udvandrere via Hamburg, der rejste fra andre europæiske havne - særligt ad ruten Hamburg-Hull-Liverpool. Men Hamburgmaterialet kan desværre kun benyttes med de oprindelige nødtørftige grovalfabetiske navneindgange.

Bremen/Bremerhaven var med 7,2 mill. udvandrere den største udskibningshavn på det europæiske fastland. Udførlige afgangslister fra og med 1832 blev kasseret ved århundredskiftet - og listerne fra dette århundrede brændte under bombeangreb 1944.

Antallet af udvandrere via Liverpool nærmer sig formentlig 20 mill. Men man ved det ikke med sikkerhed. Britiske passagerer blev først registreret fra 1890, mens fremmede måtte vente indtil 1923! Når så mange tog til Amerika via Liverpool, var det, fordi

det oftest var det billigste. Det skyldtes bl.a., at passagertrafikken fra Stor-Britanien - i modsætning til skibe fra Tyskland og Skandinavien - ikke blev "belastet" af embedsmænd, der søgte at håndhæve fordyrende minimumskrav til rejsens kvalitet og sikkerhed. Det er netop sådanne krav, der er baggrunden for de danske lister over udstedte oversøiske billetter 1868-1940.

Det danske materiale

Efter en række skandaler, hvor godtroende udvandrere blev bondefanget af danske agenter, vedtog Den danske Rigsdag 1. maj 1868 en strikt kontrol. Iflg. loven skulle Københavns Politidirektør godkende og kontrollere alle udvandringsagenter i Danmark og autorisere alle danske oversøiske billetudstedelser. Det skulle ske, hvadenten rejsen foregik direkte fra København til USA eller indirekte via en anden europæisk havn. For kontrollens skyld blev oplysningerne fra billetterne kopieret i en række politiprotokoller. Det blev til 90 tykke bind, hvor hver enkelt udvandrer er opført efter ensartede kriterier. Når protokollerne alligevel er tidsrøvende at benytte manuelt, skyldes det, at der er tale om hele to protokolrækker - den direkte og den indirekte - der år for år opfører udvandrerne grovalfabetisk efter begyndelsesbogstavet i efternavn.

Den danske Udvandrerdatabase

Materialets homogene natur gør det imidlertid oplagt at kode maskinelt. Det blev første gang gjort i edb-alderens barndom af Kristian Hvidt, men desværre uden person- og stednavne. Da personnavne er betingelsen for at besvare slægtshistoriske forespørgsler og for at kunne sammenligne person for person med de amerikanske lister, begyndte Det danske Udvandrerarkiv i 1990 en inddatering af alle oplysninger for samtlige udvandrere. Til dato har vi nået perioden 24. maj 1868 til april/juli 1903 omfattende 286.857 udvandrere. For hver enkelt udvandrer medtages de 13 mulige grundoplysninger fra protokollerne: efternavn; fornavn; stilling; familiestatus; alder; fødested (først

fra 1899); sidste opholdssted; agentens navn; billetens nummer; billetens registreringsdato; skibsnavn (kun oplyst ved direkte afgang fra København); bestemmelsessted og evt. annullering af billet. Hertil føjes 11 sæt hjælpkoder for søgninger, og alt i alt betyder det, at der for første gang er en reel mulighed for at sammenligne oplysningerne i de danske lister med de amerikanske ankomstlister. Det har givet anledning til mange pudsige opdagelser!

Kønsskifte og foryngelseskur på Atlanten
Iflg. ankomstlisten i New York ankom damperen SS "Minnesota" på 1.950 tons 28. juli 1869 fra Liverpool via Queenstown (Cork) med 1.139 passagerer. Fordelt på nationalitet drejede det sig om: 60 amerikanere, 416 briter og 664 tyskere. Blandt disse tyskere kom bl.a. følgende 3 passagerer til New York:

- nr. 628: *Moren Nielsen, 38 år, mand, arbejder, tysker.*
- nr. 629: *Moren Christensen, 22 år, mand, arbejder, tysker.*
- nr. 630: *Margrethe Jensen, 27 år, kvinde, spinderske, tysker.*

De selvsamme 3 passagerer var imidlertid 3 uger tidligere - 8. juli 1869 - blevet registreret af Københavns Politi som rejsende til New York på fællesbilletten C 5270. Men i København som:

- *Maren Nielsen, enke, 59 år, Kraglund, Aalborg Amt.*
- *Maren Christensen, datter, 22 år, Kraglund, Aalborg Amt.*
- *Margrethe Jensen, datter, 27 år, Kraglund, Aalborg Amt.*

Men hvordan kan man vide, at "Moren", en 38-årig mandlig tysk arbejder, i virkeligheden er identisk med "Maren", en 59-årig dansk enke? Det kan man kun ud fra de sammenhænge, personerne indgår i såvel de amerikanske ankomstlister som i de danske politilister, og kun fordi politiets udvandrerslister er indført i en database. Tilsvarende fejl findes i samtlige lister for de 98 skibe,

der ankom til USA fra Liverpool i andet halvår af 1869, men SS "Minnesota" er det eneste skib med mere end 50 % fejl.

SS "Minnesota" - en sammenligning

En sammenligning mellem ankomstlisten for SS "Minnesota" af 28. juli 1869 med politi-protokollerne i København for den 7., 8. og 9. juli 1869 viser, at ankomstpassagernumrene 231-796 i New York ganske svarer til billetnumrene C5240-C5568 i København.

Gennemfører man sammenligningen - person for person og gruppe for gruppe - viser det sig, at 630 af de 664 "tyske" passagerer, der ankom til New York på SS "Minnesota", uden for al tvivl kan identificeres som: 316 danskere; 292 svenskere; 19 nordmænd og 3 slesvigere. - *630 af i alt 664 tyske passagerer ombord på SS "Minnesota" var slet ikke tyskere, men skandinaver!*

Konsekvent fejl?

Fejlagtige nationalitetsangivelser for over halvdelen af et skibs passagerer og forkerte kønsangivelser for 10% af de nordiske passagerer ville måske ikke være så alvorligt, hvis der kun var tale om dette ene skib. Men bedømt på hele andet halvår af 1869, synes der at være tale om en konsekvent fejl, når det drejer sig om de 98 skibe, der ankom til New York og Boston fra Liverpool. 5.705 "tyske" passagerer bærer tydelige skandinaviske navne. Til gengæld er der kun ganske få fejl af denne karakter i de 54 skibsankomster direkte fra Hamburg, mens 108 skibe fra Bremen stort set ikke havde skandinaver ombord.

Da amerikanerne benytter sig af skibslisters, der er udarbejdet af kaptajnerne, må fejlen være opstået i Liverpool. Det kan skyldes, at en stor del af de skandinaviske passagerer kom via Hamburg og derfor - formelt set - fra Tyskland. De er måske endda blevet opfattet som tyskere - for de medbragte jo i hvert fald billetter skrevet med "tysk skrift" (da man i England aldrig har brugt "tysk" eller s.k. "gotisk" håndskrift, har det

været svært for de engelske kaptajner at læse oplysningerne på billetterne korrekt). Der er mængder af mærkelige fejlskrivninger i listerne på skibene fra Liverpool. Det gælder eksempelvis familien "Petersen" fra København i juli 1869, der endnu hed "Petersen" på SS "Roland" fra Hamburg til Hull, men blev til den tyske familie "Pattison" efter at have forladt Liverpool ombord på SS "Palmyra".

De videre konsekvenser

Hvis det således er korrekt, at et stort antal danske indvandrere er blevet registreret som tyske, bør der være flere danske udvandrere til USA, end danskere der ankommer til USA. Og således forholder det sig da også! Vi mangler oplysninger for året 1868 - men for 1867 og 1869 er registreringen af danske udvandrere følgende:

År	Dansk registrering af danske udvandrere til USA	Hamburg registrering af danske udvandrere ikke-registreret i DK.	USA registrering af danske udvandrere	"Forsvundne" danskere
1867	-	2.149	1.436	713
1868	4.359	1.067	3.823	1.603

Dette "underskud" på danske udvandrere i USA er endda minimumstal, da der ud over de udvandrere, der købte billet i Danmark og Hamburg - og derfor er registrerede her - også er tale om et betydeligt antal, der købte billet i England - og derfor slet ikke er registrerede.

Databasen på Internettet

De amerikanske ankomstlister er med andre ord ikke den sikre kilde til at finde europæiske rødder, som i hvert fald amerikanske slægtsforskere hidtil har troet. Det vil derfor være af afgørende betydning, at både befolkningshistorikere og slægtsforskere over hele verden får adgang til at bruge den nye danske elektroniske udvandrerdatabase. Indtil videre er det den eneste eksisterende database, der kan bruges til at kontrollere oplysningerne i de amerikanske ankomstlister, men samtidig er databasen det sikreste middel til at finde "egne rødder". Ganske særligt naturligtvis, for de næsten 2 millioner amerikanere, der regner sig for efterkommere efter danske udvandrere.

Den nye udvandrerdatabase vil derfor i løbet af 1996 blive placeret der, hvor amerikanerne vil søge den - på Internettet! Det vil ske i et samarbejde mellem Det danske Udvandrerarkiv i Aalborg, Dansk Data Ar-

kiv i Odense og Statens Arkivers Filminningscenter i Viborg finansieret af Kulturnet Danmark. Det vil fremover betyde, at man ikke blot kan søge slægtshistoriske oplysninger i denne database over alt i verden. Da man samtidig indscanner originalprotokollerne, vil man også blive i stand til at trække de originale protokolsider frem, hvis man ønsker at kontrollere oplysningerne. Endelig håber vi i denne forbindelse at vise samtidige fotografier af nogle af de udvandrere, det drejer sig om.

Udvandrerfotografier - To databaser

Heinrich Tönnies-samlingen på Lokalhistorisk Arkiv for Aalborg Kommune omfatter 264.000 bevarede glasnegativer for årene 1863-1974 med tilhørende bestillingsprotokoller. I forbindelse med et større registrerings- og konserveringsprojekt, er disse billeder med tilhørende person- og stednavne, datoer, negativnumre - samt motiv og billedbeskrivelse nu indført i en elektronisk database for perioden frem til århundredskiftet. Foreløbigt omfattende de 50.000 originalnegativer, der er bevarede 1863-1900. Samkøring mellem Tönnies-databasen og Udvandrerdatabase har for årene 1880-1892 vist, at der findes 468 fotografier af nordjyske udvandrere, der lod sig fotografere hos Tönnies på Nytorv 8 i Aalborg kort

for afrejsen fra København. Men alle vil nu være i stand til at identificere gamle Tønnies-fotografier, når blot de oplyser bestilingsnummeret på bagsiden - og vi vil end-

da være i stand til at levere en nykopi, hvis billedet hører til blandt et af de 50.000 bevarede negativer.

Efterskrift

Af Henning Benders følgebrev fremgår det, at Arkivet i Aalborg vil stille computer til rådighed gratis for læsesalens gæster til

søgning i både Udvandrer- og Tønnies-databasen; vi må så håbe, at Statens Arkiver kan stille lignende faciliteter til rådighed.

AB

Kartoffeltyskerne på Alheden - et specielt egnsarkiv

af Etlar Kramer Johansen, Ørnsøvej 19, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 25 54.

Kilde: *Arkiv Posten* nr. 22 - maj 1996, *Lokalhistoriske Arkiver i Viborg Amt*.

Foreningen "Kartoffeltyskerne på Alheden" blev stiftet 1985 og har som medlemmer efterkommere efter de tyske kolonister, der i 1760 blev bosat på de jyske heder. Foreningen har ca. 400 medlemmer, spredt over hele Danmark.

Gennem årene har foreningen samlet et omfattende materiale om slægterne fra Alheden (Bitsch, Bräuner, Cramer, Dürr, Filbert, Krath, Kriegbaum, Maul, Lair, Würtz m.fl.), og dette materiale fremlægges ved foreningens arrangementer i Dagcentret i Frederiks, dvs. generalforsamling i april og slægtstræf første weekend i november. Ved disse arrangementer er der åbent kl. 10-17 og fri adgang for alle.

Dels gennem forskningsarbejde i egnen i Sydtykland, hvor kolonisterne kom fra, dels ved busture til disse egne hvert andet år, er der samlet et righoldigt materiale i form af bøger og slægtstavler, der omfatter slægterne før 1760. Ved en årlig krodag på Grønhøj Kro er der foredrag, der handler om lokaliteterne på Alheden, hvor kolonisterne kom til at bo.

Foreningen "Kartoffeltyskerne på Alheden" er således et specielt egnsarkiv, der har åbent to gange om året. Foruden de nævnte materialer fra Sydtykland har foreningen til rådighed mikrofilm af kirkebøger for Frederiks sogn og nabosognene, oplysning om slægter på computer, kortmateriale og lidt billedmateriale. Desuden fremlægges enkelte slægtsbøger, som medlemmer stiller til rådighed. Der er fremstillet glas, krus m.v. med foreningens logo eller mindstenen på Frederiks Kirkegård samt postkort til salg. Desuden sælges ved arrangementerne bøger, der handler om kartoffeltyskerne.

Uden for arrangementerne beror materialet hos forskellige bestyrelsesmedlemmer, det meste dog hos Anna Dürr, Sønderøvej 47, Viborg ☎ 86 61 58 20, og Jan Hyllested, Nørrebrogade 122, Randers ☎ 86 42 86 49.

De tyske kolonisters bosættelse på Alheden er et spændende afsnit af Danmarks historie. Foreningens formand, denne artikels forfatter, stiller sig gerne til rådighed med foredrag om kartoffeltyskerne.

Trabjerg-slægten og Abildtrup-slægten

af Ole Bech Knudsen, Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C ☎ 86 11 55 47.

Trabjerg ligger i Borbjerg Sogn ca. 10 km nordøst for Holstebro, og Abildtrup i Vordgod Sogn ca. 15 km vest for Herning. Fra disse to små landsbyer stammer to store slægter, som i litteraturen er blevet opkaldt efter hjembyerne.

Trabjerg-slægten tager sit udgangspunkt i Anders Jepsen i Trabjerg, herredsfoged i Ginding Herred, nævnt fra ca. 1506¹ og død omkr. 1556/57².

Abildtrup-slægten føres tilbage til selvejerbonden Anders Hvid i Abildtrup, nævnt 1487-1498³.

1925 udsendte Jens Abildtrup sin bog: *Abildtrupgaard og dens Behoere 1498-1925*. Heri gør han sig til talsmand for, at Anders Jepsen i Trabjerg må være identisk med Anders Hvid i Abildtrup. Og denne opfattelse søgte han at underbygge i sin bog: *Slægten Abildtrup II*. 1951.

Teorien var sat op omkring to hovedpunkter nemlig for det første, at Anders Jepsen i Trabjerg skulle være bror til sognepræsten i Holstebro, mester Mads Hvid; og for det andet, at påstanden skulle støttes af den kendsgerning, at de begge ejede 1/3 af en gård i Hogager, Borbjerg Sogn.

Anders Jepsen og Mads Hvid

Lad os se på det første punkt. Efter Skipper Clementsfejden 1534 var de oprørske selvejerbønder blevet frataget deres selvejerret, som de herefter måtte løskøbe hos kronen eller forblive fæstebønder⁴. I den forbindelse findes følgende to indførsler i kancelliets registeranter under 1. december 1542⁵.

"Mester Mats Hvid, sognepræst i Holstebro, fik brev, at efterdi han nu har været her i kgl. majts. minde for sit, sin moders og medarvingers bondegods i Hardsyssel, har kgl. maj. tilladt, at de, som ere Jep Christensens arvinger, må beholde, etc."

Og lidt længere fremme under samme dato: "Anders Jepsen, herredsfoged i Tra-

bjerg, fik et lignende brev på sit bondegods i Nørre Jylland."

De bevarede udtog af de to løskøbelsesbreve gengives her med fuld ordlyd. Der findes altså ingen uddybende forklaring i den originale kancelli-registrant. I det første brev nævnes en Jep Christensen, der har haft gods i Hardsyssel, men intet om, at han har boet i eller har haft tilknytning til Trabjerg! Ud fra ordlyden af brevet må man vel tro, at Jep Christensen har deltaget i eller i hvert fald har levet på Clementsfejdens tid, og således forbrudt sit gods til kronen. Han må derefter være død inden 1542, da hans formodede søn, Mads Hvid, indløser godset på egne, sin mors og medarvingers vegne. Når det antages, at Mads Hvid var søn af denne Jep Christensen, skyldes det bl.a., at Mads Hvids patronym var Ibsen (Jepsen), som det fremgår af et brev udstedt 16. maj 1544⁶.

Mads Ibsen Hvid nævnes første gang 1535-36, da han blev indskrevet ved universitetet i Wittenberg, men allerede inden må han have beklædt en gejstlig stilling som vikarius ved et alter i Skt. Mikkel's Kirke i Ribe. I januar 1538 blev han magister og var derefter sognepræst i Holstebro, nævnt fra 1539 og til sin afsættelse 1570. Han døde 1574/75⁷. Hvis vi skal prøve at gætte på hans alder, må det vel være rimeligt at sætte ham til 25-30 år, da han tager på studierejse i udlandet. Altså født omkr. 1505-10.

Ifølge Jens Abildtrup skulle mester Mads Hvid være bror til Anders Jepsen i Trabjerg, fra ca. 1506 herredsfoged i Ginding Herred¹. Anders må vel da have været mindst 25-30 år, altså født senest omkr. 1475-80. Det ses således, at der tilsyneladende er en hel generation til forskel på Anders Jepsen og Mads Hvid. Anders Jepsen var efter al sandsynlighed søn af Jep Christensen i Trabjerg, som nævnes sidst gang 1517⁸. Ud fra Anders Jepsens formodede alder må hans far, Jep Christensen,

vel være født senest omkr. 1450-55. Hvis han også har været far til Mads Hvid, må han have været gift 2 gange, og desuden vil han have været mindst 80-85 år under Clementsfejden. Jep Christensen har næppe været aktiv deltager i fejden, men derfor kan han naturligvis godt have forbrudt sit gods, da alle selvejerbønderne i de oprørske herreder mistede deres selvejerret, med mindre de med tingsvidner kunne bevise, at de ikke havde deltaget i fejden på Skipper Clements side.

Vi er nu nået frem til, at Mads Hvid formodentlig var søn af den i løskøbelsbrevet 1542 nævnte Jep Christensen, men at det langt fra er sikkert, at denne Jep Christensen er identisk med Anders Jepsens far, Jep Christensen i Trabjerg.

I 1944 behandlede L.P. Borberg det samme problem i en artikel om Trabjerg-slægten⁹, og han nåede her frem til, at Mads Hvid var en søstersøn af Jep Christensen i Trabjerg. Det må dog siges at være en klar overfortolkning af teksten i løskøbelsbrevet 1542, og yderligere dokumentation må være nødvendig.

Hogager

Jens Abildtrups andet hovedpunkt om broderskab byggede på, at såvel Mads Hvid som Anders Jepsen ejede 1/3 af en gård Hogager i Borbjerg Sogn, og at Jep Christensen i Trabjerg og broderen Christen Christensen i Skave ejede gården i 1515. Jens Abildtrup mener derfor, at Mads Hvid og Anders Jepsen hver har arvet 1/3 af gården, hvoraf Mads Hvid skulle være fradømt sin 1/3 i 1560, og Anders Jepsens arvinger deres 1/3 i 1575¹⁰.

Men sagen viser sig at være langt mere kompliceret. Det fremgår nemlig af en rettertingsdom 1560¹¹, at Hogager oprindelig [omkr. 1500] bestod af 2 gårde: Hogagergård [sådan benævnt 1542]¹¹ samt en anden gård, der ikke berøres her, (men dog 1560 siges "at høre Mads Hvid til forhen")¹¹. [Se skemaet].

1496 købte Anders Jepsen 1/3 af en gård i Hogager [Hogagergård?] af biskop Iver

Munk, som handlede på Stubber Klosters vegne. Årstallet er dog usikkert, da Iver Munk først blev biskop i Ribe 1499/1500¹².

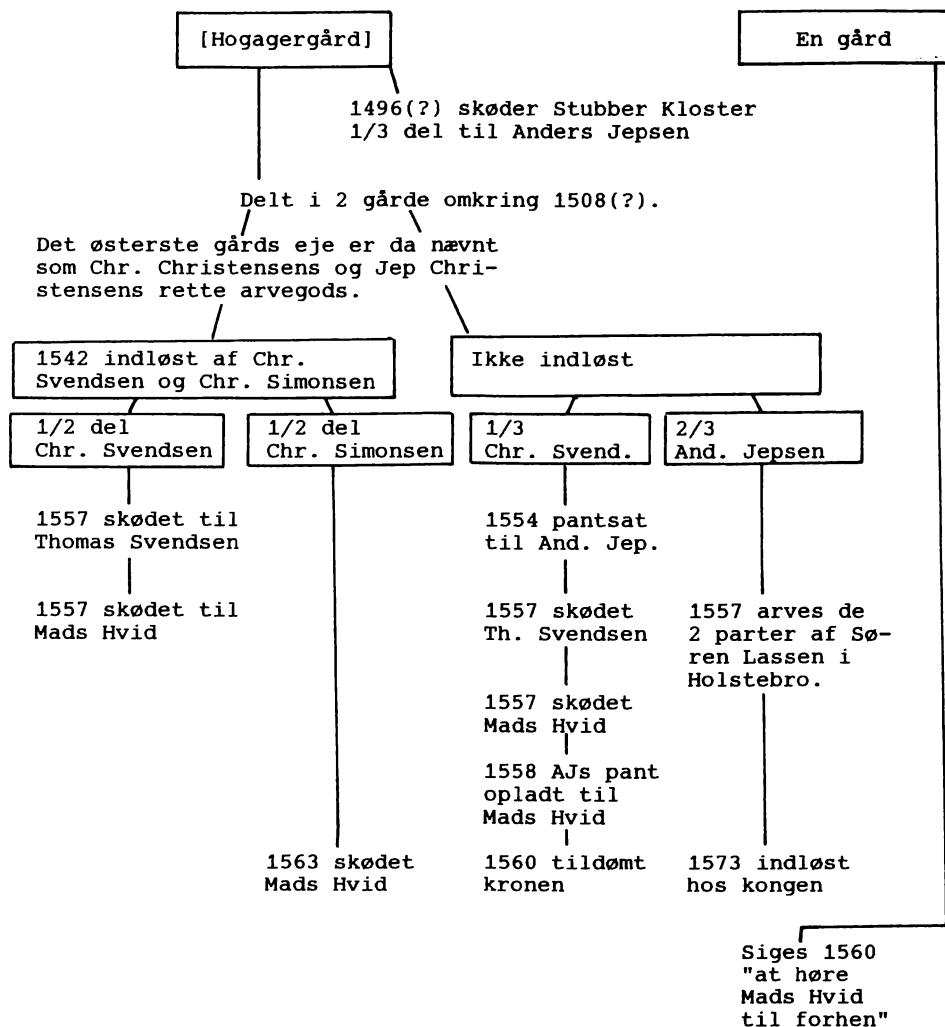
1508 "havde Christen Christensen i Skave indvordet det østerste gårds eje af de to udi Hogager, for sit rette arvegods og sin bror Jep Christensens, etc.", og i 1515 blev det kongelig stadfæstet¹³. Formodentlig drejede det sig om halvdelen af Hogagergård, som vel omkring brevet 1508 er blevet delt i 2 halvgårde, men hvordan ejerforholdene har været frem til reformationen, har ikke kunnet klarlægges. Vi ved heller ikke, hvilken af de to halvgårde, der har været "den østerste".

Den ene af disse halvgårde blev efter Skipper Clementsfejden løskøbt hos kronen 1542 af Christen Simonsen i Hogager og Christen Svendsen i Øster Trabjerg og deres medarvinger¹¹. Den anden halvgård blev tilsyneladende ikke løskøbt. I den gård købte Mads Hvid 1557 en tredjedel af Thomas Svendsen, ridefoged på Lundenæs¹¹. De øvrige to tredjedele ejedes af Anders Jepsen i Trabjerg. Han havde oprindelig (1496) købt 1/3 af den udelte gård, men ved delingen blev hans andel samlet i den ene halvgård, og udgjorde derfor 2/3 af denne. Anders Jepsens andel omtales også som to parter i Hogager¹⁴.

På grund af den manglende løskøbelse for denne halvgård blev Mads Hvid 1560 fradømt sin 1/3¹⁵, mens Anders Jepsens arvinger derimod beholdt deres 2/3, idet de 1573 var hos kongen og indløste deres arvegods¹⁶. Jens Abildtrup har således ikke ret, når han mener, at Anders Jepsens arvinger blev fradømt deres andel i 1575. Den sag drejede sig sikkert om en privat ejendomsstrid¹⁷.

Både Mads Hvid og Anders Jepsen havde købt deres anparter i Hogager, og der er altså ikke tale om arv. Alt i alt må vi konkludere, at det er højst usikkert - for ikke at sige tvivlsomt, at de to skulle være brødre.

Hogager, oprindelig (omkr. 1500) 2 gårde:

Skiftet efter Anders Jepsen i Trabjerg
Skiftet var dateret 12. februar 1557², og året efter søgte arvingerne at få låsebrev på Anders Jepsens efterladte ejendomme¹⁸.

Et låsebrev var en art kongelig stadfæstelse på de pågældende personers ejendomsret. Proceduren for at opnå låsebrev var, at skøder, lovhævder og andre adkomstbreve blev fremlagt på Kongens Retterting, hvor even-

tuelle indsigelser, "genbreve", kunne fremsættes indenfor bestemte tidsfrister. Blev der udtaget genbreve, var det nødvendigt for de, der søgte låsebrev, at udtage stævning mod indsigerne og lade sagen gå til doms ved rettertinget. Fik "ejerne" medhold, kunne de genoptage "forfølgningen til lås" på ejendommene. Herefter kunne der blive udtaget nye genbreve af andre indsige-

re, der følte deres ejendomsret gået for nær. Det var en meget omstændelig sagsbehandling, og det kunne tage flere år at opnå låsebrev på sine ejendomme. Låsebrevene findes indført i de såkaldte Rigens Forfølgingsbøger i Kongens Rettertings arkiv.

Anders Jepsens arvinger fremlagde skiftebrevet på Kongens Retterting i 1558, og her nævnes følgende arvinger:

Margrethe Christensdatter, Anders Jepsens efterleverske.

Anders Poulsen til Lund (Roum Sogn) på vegne af sit datterbarn Karine Nielsdatter, salig Niels Andersens datter.

Søren Lassen, borger i Holstebro, på sin hustru Anne Andersdatters vegne.

Anders Christensen i Moritzgaard (Movstgård, Gimsing Sogn) på sin hustru Edel Andersdatters vegne.

Peder Tygesen i Hallinbæk (vel Hallundbæk, Hodsager Sogn) på sin hustru Marine Andersdatters vegne.

Gøde Eriksen i Bjerre (Åle Sogn) på sin hustru Kirstine Andersdatters vegne.

Anders Jepsen efterlod sig altså enken og 5 børn: 1 søn og 4 døtre.

I SLÆGTEN nr. 13, januar 1996, offentliggjorde Holger Hertzum-Larsen, Nr. Nisum, nogle slægtsoptegnelser fra en gammel bibel, og derfra ved vi, at Anders Jepsens søn, Niels Andersen, døde 1554 i Trabjerg. Han efterlod sig enken, Kirstine Andersdatter, og en datter, Karine Nielsdatter. Det viser sig nu i skiftet 1557 efter Anders Jepsen, at sønnen Niels Andersens enke Kirstine Andersdatter var datter af Anders Poulsen til Lund (Roum Sogn) af den lavadelige slægt Byrialsen, også kendt som "De Rinds Herreds Knaber"¹⁹. Kirstine Andersdatter blev efter Niels Andersens død gift med Jens Bang, med hvem hun havde 5 børn. Ægteparret er muligvis identisk med den salig Jens Bang og Kirstine Andersdatter, salig Jens Bangs, og nævnes fra 1573 i Davding, Grædstrup Sogn²⁰.

I skiftet 1557 fik Anders Jepsens arvinger tillagt en lang række ejendomme, hvoraf der svarede mindst 115 ørtug korn i afgift:

Enken, Margrethe Christensdatter, fik fjerdeparten af gården i Trabjerg, halvdelen af Biørnstrup (vel Bjødstrup, Gjellerup Sogn), jord i Nørum og Lille Agerskov (Gjellerup Sogn), 2½ gård i Nør Skave (Borbjerg Sogn), en del af en gård i Skave, 1 gård i Neder Feldborg, Feldborg Mølle i fællesskab med de øvrige arvinger, 1 gård i Stendis, 2 gårde i Feldborg, 1 gård i Egebjerg, Brendegård (i Sahl Sogn?), 1 gård i Høstrup, 1 gård i Vestorp, og Brogård (vel i Hodsager Sogn). Dette bøndergods udgjorde halvdelen af Anders Jepsens ejendomme.

Salig Niels Andersens datter, Karine Nielsdatter, arvede en brorlod (nemlig faderens andel) efter Anders Jepsen: 3 fjerdeparter af gården i Trabjerg og 3 fjerdeparter i alle de eng- og skovparter, som lå til samme gård. Yderligere 1 gård i Trabjerg, 1 gård i Kølvrå og 1 gård i Gråsand. Overlever Karine Nielsdatter sin farmor, skal hun også arve den resterende fjerdepart af gården i Trabjerg, imod at udlægge 3 ørte hartkorn til de øvrige arvinger (Karine Nielsdatters søn Oluf Simonsen solgte 1609 den søndre gård i Trabjerg til Peder Christensen (Nørkjær) i Hindsels, Hvidbjerg Sogn, Refs Herred)²¹.

Anne Andersdatter, gift med Søren Lassen i Holstebro, arvede 1 gård i Hodsager og 2 parter af 1 gård i Hogager.

Marine Andersdatter, gift med Peder Tygesen i Hallundbæk(?), arvede Hedegård, 1 gård Kyndestoft, Ginding Skov, og en del af 1 gård i Nør Skave.

Edel Andersdatter, gift med Anders Christensen i Movstgård, arvede 1 gård Hesselund og 1 gård i Neder Feldborg.

Og endelig arvede Kirstine Andersdatter, gift med Gøde Eriksen i Bjerre, 1 gård Hesselå, 1 gård i Feldborg og en del af 1 gård i Nør Skave.

Arvingerne opnåede imidlertid ikke at få låsebrev på de mange ejendomme, da adskillige personer tog genbreve og gjorde indsigelser. Sagen trak i langdrag, og bedre blev det ikke, da kongen i 1571 befalede den tidligere ridefoged på Lundenæs, Thomas Svendsen, at stævne arvingerne, idet

man fra kongens side ikke mente, at Anders Jepsen havde indløst alle ejendommene efter Skipper Clementsfejden²¹. Der faldt dom 1572 ved Kongens Retterting, hvor det blev bestemt, at sagen skulle hjemvises til fornyet behandling ved herredsting og landsting pga. mange modstridende oplysninger²².

Men nu var Anders Jepsens arvinger blevet utålmodige og sikkert også bekymrede for sagens udfald. I hvert fald drog to af arvingerne, Jacob Bertelsen i Bjerre og Peder Skriver i Rævshoved, til kongen og "stillede ham tilfreds", nok mod en pæn kontant sum penge. Derefter udstedtes 29. maj 1573 et åbent brev, "at arvingerne efter Anders Jepsen i Trabjerg og hans hustru til arvelig ejendom må beholde det bøndergods, som de have tilholdt sig mere, end det brev, Kong Christiern III havde givet Anders Jepsen på det gods, han havde i værge, formelder."¹⁶

Efter denne lille rundtur i Trabjerg-slægtens ses det, at Anders Jepsens søn Niels Andersen efterlod sig enken Kirstine Andersdatter og én datter Karine Nielsdatter. Niels Andersen kan således ikke være identisk med Niels Andersen Hvid i Abildtrup, der jo efterlod sig enken Johanne Christensdatter og adskillige børn²³.

Det må herved en gang for alle være fastslået, at Anders Jepsen og Niels Andersen i Trabjerg ikke er identiske med Anders Hvid og Niels Andersen Hvid i Abildtrup.

Abildtrup-slægten

For nu ikke at skuffe Abildtrup-slægtens efterkommere alt for meget, får de også en lille godbid, idet det er lykkedes at finde et brev i Kongens Rettertings arkiv, som nævner alle Niels Andersen Hvids efterlevende børn²⁴:

"Straks brev, som Niels Jude i Hammelsvang fik til Nørre Herred, Hammerum Herred og Bølling Herred.

Vi Frederik den Anden med Guds nåde etc., hilse Eder, som bygge og bo udi Nørre Herred, kærligen med Gud og vor nåde.

Vi byde hos Eder nu fjerdesinde Anders Nielsen i Abildtrup, Westhj Nielsen og Laug Nielsen ibidem, Chresten Nielsen i

Amtrup, Las Ipsen i Wiigh, Knud Nielsen i Påbøl, Jep Nielsen i Maygård, Envold Jensen i Slumpstrup og Peder Chrestensen i Albech, at I straks efter dette vort brev er læst, udlægger og redegør Niels Jude i Hammelsvang på hans datters, Marine Nielsdatters vegne, en fuld søster lod udi Abildtrup og Abildtrups gods, såvidt som hendes moder Sitzelle Nielsdatter der udi med rette tilfalder, efter hendes fader Niels Andersen, som en af hendes søstre kunne arve udi samme gods.

Desligeste for hvis skyld og landgilde for^{ne} Sitzelle Nielsdatter tilkommer af samme gods, siden hendes fader Niels Andersen døde, med breve, pendinge, kost, tæring og skadegæld, som der med følger.

Efterdi som I ere der om tilforn lovligen påmindet med vore lovdags breve. Thi lader det ingenlunde under Eders faldsmål.

Datum Hafnie 15. die decembris Ao 70. (1570).

Nostro ad causas sub sigillo teste Hilario Grubbe justitiarius nostro dilecto."

Niels Andersen Hvid i Abildtrup efterlevedes altså tilsyneladende af 6 sønner og 4 døtre. Så er der noget at forske videre i for Abildtrup-slægten.

Noter:

- 1 V.A.Secher og A.Thiset: Om Rigsraad Niels Clementssøn til Avnsbjerg og hans Børn, i *Samlinger til Jydsk Historie og Topografi*, 2.rk. 1.bd., 1886-88, s.218.
- 2 Skiftebrev 12. februar 1557, kort nævnt i *Viborg Landstings Domboger 1617 C*. Udg. ved Poul Rasmussen, 1980, s.154.
- 3 Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen (Repertoriet), 2.rk. 3.bd., 1931, s.564-65. Oluf Nielsen: Harsyssels Diplomatarium, 1893, s.90 (Lundenæs Slots Jordebog 1498).
- 4 Thomas B. Bang: Klementsfejdens Efterspil, i *Historisk Tidsskrift*, 8.rk. 6.bd., 1915-17, s.165-96.
- 5 Danske Kancelliregistranter 1535-50. Udg. ved Kr. Erslev og W. Møllerup, 1881-82, s.252-53.
- 6 Samlinger til Jydsk Historie og Topografi,

- 9.bd., 1882-83, s.373.
- 7 J. Kinch: M. Mads Hvid, i *Samlinger til Jydsk Historie og Topografi*, 9.bd., 1882-83, s.57-72 og 372-73. Vello Helk: Dansk-Norske studierejser fra reformationen til enevælden 1536-1660, 1987, s.257. Det kgl. Rettertings Domme og Rigens Forfølgninger fra Christian III's tid. Udg. ved Troels Dahlerup. 2.bd., 1969, s.608-09. 1. bd., 1959, s.710 og 779. Kancelliets Brevbøger, 4. april 1570 og 23. marts 1569.
 - 8 Hjerm-Ginding herreders justitsprotokol 1716-26. B.78.A-3, fol. 810a-811a.
 - 9 L.P. Borberg: Om den gamle Selvejerbondeæt i Trabjerg, Borbjerg Sogn - urigtigt kaldet "Hvid" -, i *Hardsyssels Aarboeg*, 38. bd., 1944, s.121-50. Ole Bech Knudsen: Trabjerg-slægten - nogle kildekritiske betragtninger, i *SLÆGTEN* nr.7, januar 1993, s.42-43.
 - 10 Jens Abildtrup: Slægten Abildtrup II, 1951, s.83-84.
 - 11 RA. Kongens Retterting, Rigens Dombog 1559-66, s.73-77.
 - 12 Som note 3, (Repertoriet) 2.rk. 4.bd., 1932, s.696. Dansk Biografisk Leksikon, 3. udg., 10.bd., 1982, s.116.
 - 13 Som note 3, (Repertoriet) 2.rk. 6.bd., 1934, s.342. Suhms *Nye Samlinger til den Danske Historie*, 1.bd., 1792, s.84-85.
 - 14 RA. Kongens Retterting, Rigens Forfølgningsbog 1552-59, fol. 683a-85b. Samme, Herredagsdombog 1570-76, fol. 48b-50b.
 - 15 Som note 11. De ældste danske Archivregistraturer, 3.bd., 1865, s.249.
 - 16 Kancelliets Brevbøger, 29. maj 1573.
 - 17 De ældste danske Archivregistraturer, 3. bd., 1865, s.250. RA. Kongens Retterting, Rigens Forfølgningsbog 1575-82, fol. 19a.
 - 18 RA. Kongens Retterting, Rigens Forfølgningsbog 1552-59, fol. 683a-85b.
 - 19 Som note 18. De Rinds Herreds Knaber, udarb. af Anton Blaabjerg, i *Slægten Aarup fra Ullits og Kallestrup*. Udg. af Slægtsarkivet, Viborg 1980, s.198-265 (spec. s. 219). Anton Blaabjerg: Lund i Roum sogn, i *Moldrup Kommunes Lokalhistoriske Arkiv, Årsskrift 1988*, s.61-72.
 - 20 Kancelliets Brevbøger, 27. juni 1573, 29. januar 1583, 9. maj 1584, 13. august 1590 og 13. februar 1591. Udvalg af Gamle Danske Domme, udg. af J.L.A. Kolderup-Rosenvinge, 4.bd., 1848, s.340-44 (spec. s. 341), "Kirstine Andersdatter i Dauling" (= Davding?).
 - 21 Kancelliets Brevbøger, 26. juli og 2. september 1571.
 - 22 RA. Kongens Retterting, Herredagsdombog 1570-76, fol. 48b-50b.
 - 23 Som note 10, s.85-86.
 - 24 RA. Kongens Retterting, Rigens Forfølgningsbog 1570-75, fol. 2a.

Nyt om lån af "brugte" mikrokort

af Villy Bendtsen, Storebjerg 31, 2670 Greve - ☎/Fax 42 90 19 42

Siden ideen om en landsdækkende liste over "brugte" mikrokort med kirkebøger blev sat i gang, har jeg udelukkende modtaget opmuntrende tilkendegivelser for ideen, ja ligefrem begejstring. Det er bl.a. blevet tilkendegivet, at da udlåner og låner har interesser i samme geografiske område, skabes let en værdifuld forskerkontakt.

Listen bliver længere uge for uge, men tilmeldingerne kommer i sagens natur mest efter udgivelsen af de mange foreningsblade, som har sluttet op omkring ideen. Tak for denne opbakning.

Listen inderholder nu kort fra ca. 150 sogne med ca. 2.500 enkeltkort. Der er stadig plads til mange flere sogne på listen, så skriv eller fax oplysninger om sogn, åremål og antal kort, d.v.s. de oplysninger, som benyttes ved bestilling af nye kort.

Reglerne er uændrede, en lånetid på 6 uger, tilbagesendelse uden påkrav og et symbolsk lånegebyr til ejeren på 2 kr. pr. kort. Den til enhver tid åjour-førte liste kan fås hos ovennævnte mod svarkurvet (A4 + porto 8,75), samt 25 kr. (giro 9 125 183).

Nyhed fra SLÆGTEN

- Litteratur for slægtshistorisk interesserede

Det er klogt at undersøge, om der findes noget på tryk om ens slægt eller dens hjemstavn. - Vedr. litteratur i bred forstand for slægtsforskere henvises til SLÆGTENS temahæfte *Slægtsforskere: Lad os hige og søge i bøgerne!*, 3. udvidede udgave på 40 sider fra 1994.

Til søgning af slægtshistorisk litteratur har SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE udgivet to udmærkede publikationer: Hans H. Worsøe: Fortegnelse over slægtslitteratur 1948-1972 (særtryk af *Personalhistorisk Tidsskrift* 1974) (01.6998). Og Dorthe Gissel: Fortegnelse over dansk slægtslitteratur 1973-79 (særtryk af *Personalhistorisk Tidsskrift* 1982) (01.6998). - Og siden 1987 har *HVEM FORSKER HVAD* indeholdt SSF's nyttige lister med det foregående års høst af *Litteratur for slægtshistorisk interesserede. Personalhistorie. Lokalhistorie. Arkivvæsen*. Som anført medtages her ikke blot decideret slægtslitteratur, men tillige lokalhistorie og arkivvæsen.

Som det ses, er der et "væmmeligt" slip i litteraturlisterne mellem Dorthe Gissels slutår 1979 og *HVEM FORSKER HVAD*'s første "årshøst"

1986, trykt i 1987. - Dette slip på 6 år, udgivelserne fra årene 1980-85, har SLÆGTEN nu dækket med den nye publikation:

Litteraturfortegnelse 1980-85. Litteratur for slægtshistorisk interesserede. Personalhistorie. Lokalhistorie. Arkivvæsen. Udarbejdet af Ingvar Musaeus og udgivet af SLÆGTEN i samarbejde med SLÆGTHISTORISK FORENING FOR VIBORG OG ØMEGN samt SLÆGTHISTORISK FORENING FOR AALBORG-EGNEN. - Bogen er på 120 sider og koster kun 40 kr.

Ingvar Musaeus, SSF's tidligere formand, har indtastet de godt 1.000 bogtitler. - Blandt litteraturlistens stærke sider kan nævnes, at de lokalhistoriske arbejder er opført i topografisk orden, amt for amt, sogn for sogn, og at der også under sognene henvises til den personalhistoriske litteratur, som desuden er opført i alfabetsk orden.

Bogen bestilles hos SLÆGTENS ekspedition Birgit Øskov, Rolighedsvvej 56, 9400 Nørresundby
☎ 98 17 63 76

Udsolgte publikationer

Som det fremgår af SLÆGTENS publikationsliste andetsteds i bladet (i forbindelse med weekendkurset), er Erik Brejls ekstrakter af både Tyrsting Herreds tingbøger og af Nørvang Herreds godsdkifter desværre udsolgt.

Interesserede henvises til bibliotekslån; computer-folk anbefales tillige at undersøge, på hvilke vilkår nævnte arbejder kan erhverves på diskette via Dansk Data Arkiv, Islandsgade 10, 5000 Odense C ☎ 66 11 30 10.

Rettelser/tilføjelser

SLÆGTENS redaktion er altid meget glad for at modtage oplysninger om rettelser, tilføjelser og forslag til udvidelser af udgivne hæfter. - Rettelser vil altid blive indført i nye oplag!

Forslag til nye udgivelser er altid velkomne. - Så ligger du inde med ideer eller manuskripter, vil vi være taknemmelige for at høre lidt nærmere herom. red.

Litteratur-marked

Syn på ryttergods 1686, ved Holger Hertzum-Larsen, 1985. Prisen - incl. porto - for bogen på 239 sider er blot 140 kr.

Bogen beskriver udsæd, avl, besætning,

bygningernes fag-antal og mangler samt giver en bedømmelse af fæsternes økonomiske situation på 1.100 gårde i Ribe, Ringkøbing og Vejle amter. - 1. jyske nationale regiments gods lå i

fig. herreder med vedføjet ca.-antal gårde: Anst 230, V. Horne 220, Skads 120, Skodborg 100, Nr. Horne 75, Gørding-Malt 70, Hviding 60, Ø. Horne 35, samt 25 i hvert af herrederne Hjerm, Slavs og Vandfuld - endnu færre gårde i herrederne Brusik, Bølling, Frøs, Ginding, Hind, Jerlev, Kalvslund og Ulfborg.

Har du aner i disse vestjyske egne, må denne bog være en godbid for dig!

Udenbys Personer nævnt i Odense-Skifter 1630-1750, ved Holger Hertzum-Larsen, 1996. Prisen for bogen på 257 sider er blot 140 kr. indtil 1. september, derefter 170 kr. + porto.

Efter gennemgang af samtlige bevarede skifter fra Odense de anførte 120 år er ikke mindre end 1.980 arvinger, som ikke boede i byen, indskrevet og opstillet i alfabetisk rækkefølge med henvisning til protokol, sidetal og skiftedato. - Bogens stednavneregister har 1.110 henvisninger til lokaliteter uden for Odense.

Flertallet af udenbys arvinger bor vel andetsteds på Fyn, men også mange gæve jyder og gode sjællændere nævnes. - Hvem ville lede efter Jørgen Andersen i Ø. Tørslev ved Randers i et Odense-skifte 29.9.1713? - Et skifte fra 12.4.1690 kaster lys over familieforhold omkring Sidsel Christensdatter i Døeslund, rettere Dørslund i det jyske hedesogn Brande! - Den sønderjyske præst Rasmus (Erasmus/Asmus) Christophersen i Fjelstrup (hvis herkomst er ukendt i Arends *Gejstligheden i Slesvig og Holsten fra Reformationen til 1864*) nævnes i ikke mindre end 4 Odense-skifter fra 1694, -99 og 1710. - Hvad mon skiftet 10.2. 1741 kan fortælle om Tyrsted-Uth-deggen Claus Pedersen? (Claus nævnes som far til Jørgen C. Harder og farfar til Claus J. Kandelsdorff i Pranges *Mit navn er Jensen*, s. 11). - Utallige uventede familiesammenhænge kan klarlægges ved hjælp af denne bog!

Er ekstrakter af samtlige skifter for stor en opgave, er en sådan liste over udenbys arvinger en uhyre givtig erstatning. - Anbefalelsesværdig til efterfølgelse!

Kongens Retterting. Register til Herredagsdomme 1616-1650, ved Holger Hertzum-Larsen, 1996. Prisen for bogen på 250 sider er blot 190 kr. indtil 1. september, derefter 220 kr. + porto.

De bevarede 25 bind "Herredagsdomme" (til dels forløberer for Højesteret) dækkende de

fleste af årene 1616-50 er forsynet med originale navneregistre omfattende sagernes to parter. Disse registre er afskrevet og alfabetiseret bind for bind, i alt 9.600 personer; nogle af personerne går dog igen i flere bind.

Til "Herredagsdommene" findes desværre ikke nogen almindelig tilgængelig regest (ekstrakt) - i lighed med Hofman-Bangs til Viborg Landstings dombøger. Det er derfor meget glædeligt, at man nu med denne bog kan sidde i f. eks. det mørke Jylland og se, at dombogen fra 1630 synes at indeholde en sag af interesse; derefter kan man så låne Rigsarkivets sikkerhedsfilm eller tage til København og se denne.

Flertallet af implicerede personer tilhørte adelen, men også købstædernes storkøbmand, handelsaristokratiet, nævnes sammen med fremtrædende bønder fra landet. - En sådan var den i 1621 nævnte Jens Bjørnsen [Kaas] i Strandbylund i Elling Sogn ved Frederikshavn, der gennem sin datter Anne og svigersøn, Aalborg-borgmesteren Niels Iversen Skriver [Ferslev] blev stamfar til hundred-tusindvis af efterkommere; men hvad førte Jens for Herreddagen i 1621? - Samme år nævnes Jacob Nielsen [i Smollerupgaard], herredsfoged i Fjends Herred, og 1632 borgmester Peder Bering i Viborg i dombogen.

De mange adelsmænds retssager kaster selvfølgelig lys over disse adeliges personligheder, men i deres ejendomssager må fæstebønderne nævnes i stort tal. - Så for lokalhistorikeren er denne nøgle til Herredagsdommens persongalleri i 1600-tallets første halvdel et meget nyttigt værktøj.

Ovennævnte 3 bøger bestilles, enten hos SLÆGTENS ekspedition Birgit Øskov, Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76, eller hos Holger Hertzum-Larsen, Hovedgaden 32, Nr. Nissum, 7620 Lemvig ☎ 97 89 13 07. Foruden nævnte bøger har han 20-30 antikvariske bøger af personal-, slægts- og lokalhistorisk art til salg, hvortil kommer en imponant armstol (fra midten af 1800-tallet) fra Bernstorff Slot med Christian IXs kronede navnetræk!

Nyttige registre

Flere bøger er ikke forsynet med komplette navneregistre, og det er et tidkrævende arbejde at læse hele bogen for at finde den eller de personer, man er interesseret i. Dette har åbenbart ir-

riteret Kaj Christensen, Primulavej 15, 7200 Grindsted ☎ 75 32 04 69/40 19 14 69 (giro 330 1176), for han har udarbejdet navneregistre til følgende allerede trykte sognebeskrivelser fra det sydvestlige Jylland:

- *Lunde Sogn i Vester Horne Herred*, af H.K. Kristensen, 1923. - Navnereg. 45 kr.
- *Ovtrup Sogn i Vester Horne Herred* [indtil 1935], af H.K. Kristensen, 1935. - Navne-register 18 kr.
- *Nr. Nebel og Lydum sogne*, af H.K. Kristensen, 1958. - Navneregister 25 kr.
- *Om Henne sogn gennem tiderne*, af Evald Kappelskov, 1969. - Navneregister 20 kr.
- *Janderup og Billum sogne*, af H.K. Kristensen, 1979. - Navneregister 45 kr.
- *Træk af Strellev sogns historie*, af Anton Andreas Olesen, 1991. - Navnereg. 25 kr.

Hertil har Kaj Christensen nu føjet en selvstændig publikation, *Outrup sogns kirkebøger, register 1798-1904*, 1995, til kun 150 kr. Bogen, der er på 206 sider og omfatter 5.592 personer og 2.518 ægteskaber, er et alfabetisk register over fødte, viiede og døde nævnt i sognets kirkebøger - beriget med oplysninger om udensogets personer fra andre sognes kirkebøger.

Det tilføjes, at H.K. Kristensens bog *Ovtrup Sogn i Vester Horne Herred*, 1935, optrykt 1995, og *Outrup sogn efter 1935*, af Henning Nielsen m.fl., 1995, sælges på Varde Museum, Lundevej 4, 6800 Varde ☎ 75 22 08 77, for 245 kr. pr. bind.

10 generationer med rod i marsken. Efter-slægtstavle for herredsfoged Troels Winther på Astrupgård i Brøns sogn, af Svend Jacobsen og Hans-Ole Mørk, 1996. Bind 1-3, ca. 600 sider for blot 200 kr.!

Et imponerende arbejde med at sammenstille alle efterkommerne i 10 generationer fra Troels Winther, født omkr. 1430-40, død 1503-14, nævnt 16 gange 1470-1503, bl.a. som herredsfoged i Hviding Herred. - I tavleform fortælles om den store efterslægt, hvoraf 10. gen. levede endnu i begyndelsen af 1800-tallet og omfattede 2.452 registrerede personer. Havde alle slægtslinjer været til at følge, havde antallet været langt større; i 9. gen. er 1.360 personer registreret. - Værket er forsynet med diverse navne- og stedregistre, så man let kan orientere sig i det meget store navnemateriale.

Til hovedtavlerne i bd. 1, nemlig 1.-8.

gen., knytter sig nogle få noter. Flere noter kunne måske have været ønskelige - især ang. beviser (evt. godt skjult i f.eks. tingbøger og lensregnskaber) for afstammingsforhold i tiden før kirkebøgernes begyndelse; yderligere noter kan let udgives senere, da alle personer i tavlerne er betegnet med entydige talkoder: Generationsangivelse + løbenummer.

Slægtens hjemstavn er den vestslesvigske marsk syd for Ribe, hvorfra efterkommerne har spredt sig over hele landet, til det nordlige Tyskland og til Norge. Til efterslægten hører bl.a. de vestslesvigske slægter Beyer, Bjerrum og Schack; dertil proprietærslægten Høyer med en gren i Skagen - indgiftet i Brønnum-slægten. På en tavle figurerer Veggerby-Bislev-præsten Conrad Zimmer, død 1827, hvis kone var en Nielsen af hertugen af Plöns uægte afkom. Af kendte "kultur-slægter" kan nævnes navne som Collin, Paludan, Paludan-Müller og Plum.

Værket bestilles hos udgiverne: Svend Jacobsen, Dyssebakken 5, 2900 Hellerup, og Hans-Ole Mørk, Farverhus 21, 6200 Aabenraa.

Udskrivning af Solimitter: af Østerjyllands District 1784-1812, Verner Jensen, Frederikshavn, 1995.

Den flittige lokal- og slægtshistoriker Verner Jensen har her lavet en alfabetisk liste på 90 sider med oplysninger om 963 matroser udskrevet fra Skagen, Raabjerg, Elling, Flade, Fladstrand, Understed og Sæby samt de 3 sogne på Læsø. - Arkivalierne fra Rigsarkivet er kopieret og findes på lokalarkivet på Bangsbo, så her kan interesserede findes oplysninger om matroser fra andre egne af Jylland.

Bogen forhandles på Lokalhistorisk Arkiv for Frederikshavn, Bangsbo Museum, Dr. Margrethesvej 6, 9900 Frederikshavn ☎ 98 42 31 11.

Stamtavle over slægten Zacho, v. Th. Sparre, 1975 (indbd., 279 s.), samt - som tillæg - *Navne-register*, v. Helge Overgaard, 1994. Pris: 150 kr. for stamtavle + navne-register, 25 kr. for navne-register alene.

Henvendelse: Birgit Sparre-Petersen, Skanderborgvej 34^{2. tv.}, 8000 Århus C ☎ 86 14 93 46, eller Johs. Sparre, Myntevej 12, 9380 Vestbjerg ☎ 98 29 61 54.

Købes

Bille-Ættens Historie, bd. 1-2, v. Fr. Meidell og W. Møllerup, 1893.

Henvendelse: Ellen-Margrethe Elling ☎ 98 99 40 23.

HVEM FORSKER HVAD

I **Slægt & Data**, DIS-Danmarks blad 10. årg., 1, marts 1996, meddeler **HFHs** redaktør flg.:

Det er gået op for os, at der desværre er nogle, der har misforstået de nye regler for indsendelse af indlæg til **HVEM FORSKER HVAD**, og derfor skal vi her forsøge at korrigere:

Deadline er 1. februar, men - som det også er skrevet (men åbenbart ikke tydeligt nok) - **indlæg modtages hele året**, og alle indlæg, der modtages efter 1. februar, kommer med i **HFH**, i det omfang tiden tillader det. Hvilket vil sige lige indtil det endelige layout er påbegyndt.

Når **HFH** kun udkommer én gang årligt, er

det vigtigt, at alt, hvad der overhovedet kan nå at komme med, kommer med!

Nogle har hørt, at reglerne er blevet meget skrappe, og de tør derfor ikke sende indlæg ind. Dette er ikke korrekt! Reglerne er blevet betydeligt enklere. Indsendere af indlæg kan nu selv bestemme, hvad der skal stå, og hvordan det skal stå.

Indlæg sendes til:

Elsebeth Paikin, Kildevænget 37, 2100 København Ø ☎ & Fax 39 27 24 33.

Småstykke

DIS-Danmark

På årets generalforsamling 13. april fik foreningen ny formand. Den hidtidige formand, Svend-Erik Christiansen, Århus, modtog ikke genvalg til bestyrelsen og blev afløst af Ole Jensen, Nordborg; han har også tidligere været medlem af bestyrelsen. - Som ny formand blev efter mødet valgt Bent Pilgaard, Randersvej 29, 8800 Viborg ☎ 86 67 55 12.

Arsenik og gamle bøger

Under denne overskrift meddelte *Viborg Stifts Folkeblad* 25. april, at det 23. april var 50 år siden, den nu 70-årige Jens Mandrup Frandsen første gang besøgte landsarkivet i Viborg; i mange år kom han kun på arkivet ved lejlighed, men siden 1971 har han været en næsten daglig gæst på læsesalen, hvor han 1971-83 tjente til det daglige brød.

De sidste år har han været flittig til at pløje sig igennem politi- og justitsprotokoller fra hjemegnen, Gjern Herred. Og overskriften henryder til spændende sag fra 1826, hvor en kone på Farre Hede forgav sin mand med arsenikfyldte pandekager; den gamle bedstemor skulle også have været forgivet, men kastede den

giftige ret op igen, hvorefter hønsene åd deraf og døde! På grundlag af Frandsens afskrifter fra retssagen blev der skrevet og opført et skuespil - *Høns i arsenik* - af amatører i Røgen-Farre.

Norsk gubbe

I Norsk Slekstshistorisk Forenings medlemsblad *Genealogen* nr. 1/1996 fortælleres i anledning af foreningens 70 års-jubilæum om Per Braastad - bonde og lokalhistoriker, født 4. juni 1912. Denne gæve gubbe meldte sig allerede som 14-årig ind i NSF ved starten 1926, og han er stadig medlem i 1996!

Norsk Slekstshistorisk Forening udgiver foruden tidsskriftet *Norsk Slekstshistorisk Tidsskrift*, 2 gange om året, både medlemsbladet *Genealogen*, 4 gange om året, og *Hvem forsker hva i norsk genealogi* - med års mellemrum.

Foreningens postadresse er: Postboks 59 Sentrum, N 0101 Oslo.

Kreutzfeldt/Richter

Lengnick's kirkebogsuddrag på RA og Christonjes sedler på LAK oplyser samstemmende, at Claus Kreutzfeldt blev gift 22.6.1699 i Sct. Petri Kirke i Kbh. med Anna Magdalena Richter-

in. - Men Sct. Petri kirkebog er forgæves eftersøgt for denne vielse, så hvor har Lengnick og Christonje oplysningen fra? - En forklaring ef-

terlyses af Erik R. Nielsen, Sækkedamsvej 57, 3500 Værløse.

Nyt fra Statens Arkiver

Mikrokort

De landsdækkende kirkebogssæt (frem til 1891) på mikrokort er nu ved at være opsat på Statens Arkiver (undtagen Dansk Data Arkiv i Odense) - dog dukker de fynske kirkebøger først op i løbet af sommeren; og med opstillingen synes Rigsarkivet at halte lidt bagud i forhold til landsarkiverne og Erhvervsarkivet.

Af folketællingerne 1787-1850, 1870 og 1890 landsdækkende samt 1880 for Nørrejylland og Fyn er der fremstillet mikrokort til salg til private! - Efterhånden som bevillinger hjemses, kan også disse landsdækkende sæt opstilles på Statens Arkiver.

Af skifteprotokoller for de nørrejske godser - fra Skagen i nord til et sted mellem Aalborg og Randers - er der ligedes fremstillet mikrokort til salg; til forskel for andre arkivalier, som altid sælges i "hele bind", kan man for skifteprotokollernes vedkommende nøjes med at købe de første et eller to kort med registrene, så man kan se, om der findes noget af interesse i protokollen. - Landsarkivet i Viborg har tillige fremstillet mikrokort af amtstuernes genpartier af de gamle matrikler, 1664 og 1688, de såkaldte Z-arkiver.

Af bestillings- eller salgskataloger findes endnu blot fortegnelser over kirkebøger - de øvrige er på vej! - Foreløbigt er man for numrene på mikrokort med folketællinger, skifteprotokoller og matriklers vedkommende velkommen til at spørge sig for på Staten Arkivers Filmmingscenter, Landsarkivet for Nørrejylland, Ll. Sct. Hansgade 5, 8800 Viborg ☎ 86 62 17 88.

Fyn

På landsarkivet i Odense har man i videre udstrækning end på de øvrige arkiver ladet meget benyttede arkivalier stå fremme til selvekspedition i det såkaldte "Højfrekvente magasin".

Her findes - foruden kirkebøger - bl.a. skifte- og fæsteprotokoller fra præste-, provste-, amts- og godsarkiver samt skifteprotokoller fra retsbetjent- og dommerarkiver til op i 1900-tallet. - Se iøvrigt Jytte Skaaning's tilbud til arkiv-

gæster på Landsarkivet for Fyn s. 35 her i hæftet.

Sammen med arkivets bibliotek på galleriet findes resultatet af flere flittige arkivgæsters arbejde. - Her skal blot nævnes flg. 3 forskere:

- Agnete Balslev Jensen i Turup ved Assens: Båg-Vends Herreds tingbøger 1688-92 i afskrift, 4 bd.
- Ole Nederland, Lærkehaven 11 i Munkebo: Bjerger Herreds tingbøger 1649-66 i afskrift, 4 bd.
- A. Lolk, Jeppe Aakjærs Alle 15 i Odense: Tåsinge Birks tingbøger 1658-1813, Tåsinges gårde 1610-60, Landet Sogns gårde 1660-1813, Landet Sogns familiebog (1733) 1739-1811, tilsvarende for Bregninge Sogn samt Bjerreby Sogns familiebog 1662-1813.

- I sandhed imponerende arbejder!

Brugermøder

På de sjællandske arkiver afholdes brugermøder, hvor ledelse og publikum/brugere/kunder udveksler synspunkter. Ledelsen kan orientere om evt. nye tiltag og begrunde disse, personale og læsesalgæster kan udveksle erfaringer og i-deer til gavn for begge parter.

På Rigsarkivet orienteredes således bl.a. om de fremskredne planer om et nyt kombineret Rigs- og Landsarkiv på Amager.

Arkivernes Informationsserie

Denne serie af nyttige publikationer, der nu forhandles gennem Landsarkivet for Fyn, Jernbanegade 36, 5000 Odense C ☎ 66 12 58 85, omfatter p.t. de 11 gamle hæfter fra 1991-92:

- Finn Andersen: *Selv dødsboer fortæller*. Skifteretssager og deres brug.
- Ole Degn: *Alle skrives i mandtal*. Folketællinger og deres brug.
- N.H. Frandsen: *Foreningshistorie og retsbejntarkiver*.
- Margit Mogensen og Erik Nørr: *Menighedsrådene og deres arkiver*.
- Arne Møller Pedersen: *Brand, vand, mug*

og grimme dyr (Om forsvarlig opbevaring og konservering af arkiver).

- Sigurd Rambusch: **Vælger i organisation.** Om vælgerforeningshistorie.
- Jørgen Nybo Rasmussen: **Kort.** Om kort og tegninger.
- Poul Thestrup: **Mark og skilling, kroner og øre.** Pengeenheder, priser og lønninger i Danmark i 350 år (1640-1989).
- Poul Thestrup: **Pund og alen.** Danske mål- og vægtenheder fra 1683-reformen til i dag.
- Hans H. Worsøe: **Amtmanden var med til det hele.** Amtsarkiver og deres brug.
- Paul G. Ørberg: **Hvad præsten skrev - i kirkehøgen.** Kirkebøger og deres brug.

Prisen for disse 11 hæfter er nu nedsat fra 50 kr. til 25 kr. pr. stk. og sælges tillige samlet for 200 kr. pr. sæt.

Dertil kommer flg. 4 nye hæfter fra 1994-96 til 50 kr. pr. stk.:

- Ole Degn: **De gamle købstæders hukommelse.** Rådstuearkiver og deres brug.
- Ole Degn: **Kongens told.** Toldarkiver og deres brug.
- Harry Christensen: **Bygninger før i tiden.** Brandforsikring og bygningshistorie.
- Henrik Vedel-Smith: **Til fædrelandets bedre flor.** Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Erhvervsarkivet

Af institutionens guider er nu sidst på året 1995 udsendt 3. og sidste bind af en samlet oversigt over arkivets samlinger og hjælpemidler. I bd. 1, udg. 1991, er beskrevet 1.500 arkiver fra landbrug, industri og håndværk, mens bd. 2 fra 1993 omhandler ca. 2.700 arkiver fra virksomheder inden for en gros og detailhandel, restaurations- og hotelbranchen samt transportsektoren.

Sidste bind fra 1995 indeholder oplysninger om ca. 2.500 arkiver. Første del omfatter virksomhedsarkiver fra finansierings- og forsikrings-selskaber, liberale erhverv og service virksomheder samt fra private virksomheder og institutioner m.v. inden for sundhedsvæsen, undervisnings- og forskningsvirksomhed, socialsektoren og kulturlivet. Et hovedafsnit rummer arkiver fra erhvervslivets hoved- og brancheorganisationer og andre foreninger med tilknytning til erhvervslivet - samt en række øvrige fore-

ninger. Bogen afsluttes med oversigter over private personarkiver samt over Erhvervsarkivets særlige samlinger og hjælpemidler.

I omtalen af de enkelte arkiver angives først samlet omfang og spændvidde, og derefter følger specificerede oversigter over de forskellige arkivaliegrupper, der indgår i arkivet. Der henvises også til eventuelle billedsamlinger og andet særligt materiale. Desuden kan indgå korte firmahistoriske oplysninger.

I oversigten er arkiverne opstillet branchervis og inden for de enkelte sektorer ordnet topografisk efter amter og primærkommuner. Bogen afsluttes med omfattende registre over firmaer, brancher- og faggrupper samt geografiske navne.

Oversigten er et centralt hjælpemiddel for historikere og andre forskere til at orientere sig i Erhvervsarkivets store samlinger af arkivalier til belysning af den erhvervshistoriske, økonomiske og sociale udvikling i Danmark.

For lokalhistorikere indeholder den vigtige supplement til det lokale arkivmateriale i lokal- og landsarkiverne, og den er derfor også en væsentlig håndbog for disse samt for arkiver, biblioteker, skoler og andre lokale undervisnings- og kulturinstitutioner.

For slægtsforskere henledes opmærksomheden på lånesagerne (med bygningsbeskrivelser à la brandtaksationer) i realkreditselskaberne s. 46 ff, diverse forsikrings-, taksations- og brandskade-materiale under diverse brandforsikringer i afsnittet Forsikringsvirksomhed s. 61 ff. Endelig skal nævnes Personalhistorisk Index med ca. 300.000 kort med henvisninger til trykt materiale vedr. personer og personhistorie, bibliotekar Imm. Sejrs Århus-Index med ca. 100.000 kort med fyldige uddrag af avisartikler vedr. personer især fra *Århus Stiftstidende* 1794-ca. 1925 og endelig ingeniør Vilh. Marstrands materiale-samling vedr. dansk personhistorie omfattende omkr. 10.000 kuverter fordelt på ca. 2.000 slægtsnavne - uddrag af kilder, familie- og slægtoversigter, alt omtalt under gruppen Specialsamlinger og hjælpemidler s. 363 ff.

Bogen, **Erhvervsarkivets arkivoversigter**, bd. 3, 1995, er på 408 sider, indbundet og koster 160 kr. + forsendelse. - Bind 1 og 2 (til hhv. 140 og 150 kr.) sælges stadig. Ved samlet bestilling til Erhvervsarkivet, Vester Allé 12, 8000 Århus C ☐ 86 12 85 33, gives 20% rabat!